

WESTMILK

Letnik XVIII.

Celovec, petek, 3. maj 1963

Štev. 18 (1093)

Nedeljske volitve zveznega prezidenta:

Prepričljiva zmaga dr. Adolfa Schärfa

Schärf: 2.473.694 (55,41%) - Raab: 1.813.787 (40,63%) - Kimmel: 176.649 (3,96%) glasov

Kratko po deveti uri v nedeljo zvečer je nočrnanj minister Olah kot predsednik glavne volilne komisije v navzočnosti ponovno izvoljenega zveznega prezidenta dr. Schärfa po radiu in televiziji sporočil skupni rezultat letošnjih predsedniških volitev: dr. Schärf (kandidat Socialistične stranke Avstrije) je dobil 2.473.694 glasov, to je 55,41 odstotka vseh veljavnih glasov; ing. Raab (kandidat Avstrijske ljudske stranke) je prejel 1.813.787 ali 40,63 % glasov; dr. Kimmel (kandidat Evropske federalistične stranke Avstrije) pa je dosegel 176.649 odnosno 3,96 % glasov.

S tem je bil sedanji zvezni prezident dr. Schärf za nadaljnjih šest let izvoljen za najvišjega predstavnika republike Avstrije. Dobil je tako večino glasov, kot je doslej še ni zabeležil noben kandidat: namreč okoli 660.000 glasov več kot njegov neposredni protikandidat Raab in celo za dobrih 480.000 glasov več kot oba nasprotna kandidata skupaj. Zmaga dr. Schärfa pri teh volitvah pa je še posebno prepričljiva, če upoštevamo, da je leta 1957 vodil pred takratnim ÖVP-jevim kandidatom, več ali manj neznanim dr. Denkom le za 98.000 glasov, medtem ko se je sedanja razlika napram ing. Raabu, bivšemu kanclerju, ki ima nesporne zasluge za povojni razvoj Avstrije, povečala na okroglo 660.000 glasov.

Cepprav sta si torej pri letošnjih volitvah stali nasproti dve profilirani in v najširših krogih prebivalstva enako znani osebnosti, so se volivci v tako nedvoumni večini odločili za dr. Schärfa, da predstavlja izid volitev za nasprotno stran — morda ne toliko osebno za ing. Raaba, marveč predvsem za njegovo stranko — občuten poraz, ob katerem se bo morala ÖVP zelo resno zamisliti. Ta poraz imenujejo „pravo presenečenje“ in „politično senzacijo“ celo desničarski listi kot na primer Kleine Zeitung, ki gotovo ni naklonjena socializmu. Dejstvo namreč je, da je ÖVP-jevski kandidat dobil v nedeljo za okoli 211.000 glasov manj kot ÖVP pred petimi meseci pri državnozborskih volitvah, dočim je bilo za socialističnega kandidata tokrat je oddanih okoli 378.000 glasov več, kot pa sta jih lani dobili SPÖ in KPÖ skupaj.

Očitni poraz ÖVP pa ne vabi k zanimivim primerjavam le v državnem merilu, marveč je celo še bolj značilen, če si ogledamo posamezne zvezne dežele odnosno volilna okrožja. Pri lanskeoletnih državnozborskih volitvah je imela ÖVP večino še v sedmih zveznih deželah (Niž. Avstrija, Zg. Avstrija, Solnograška, Tirolska, Predarlška, Štajerska in Gradlščanska), medtem ko je SPÖ vodila le na Dunaju in na Koroškem; po nedeljskih volitvah pa je ta slika ravno obratna, kajti ÖVP je po svojem kandidatu obdržala večino le še na Tirolskem in Predarlškem, vendar je SPÖ tudi v teh dveh deželah močno povečala število svojih glasov (na Tirolskem za 28 % in na Predarlškem celo za 33 %), ÖVP pa je tudi tam zgubila 9 oziroma 2 % glasov. Precej sličen je razvoj tudi po volilnih okrožjih: lani je bilo razmerje 15:10 v korist ÖVP, tokrat pa se glasi 18:7 za SPÖ. Posebna značilnost pa je, da dr. Schärf tokrat pridobil v vseh 25 volilnih okrožjih in se odstotek povečanja števila glasov giblje med 2,5 in 33 %, dočim je kandidat ÖVP zgubil v 24 okrožjih (zguba znaša od 2 do 17 %) in je le Koroška „častna“ izjema, kjer je ÖVP v primerjavi z lanskimi državnozborskimi volitvami uspelo povečati število glasov za pol odstotka.

Sploh zavzema Koroška v luči nedeljskih volitev posebno mesto in se v marsičem razlikuje od ostalih zveznih dežel. Podrobnejše primerjave volilnih rezultatov na Koroškem

in posebej v južnem predelu dežele prinašamo na drugi strani, kjer objavljamo tudi številčne razpredelnice.

O tretjem kandidatu — dr. Kimmlu — ni treba obširno pisati. S svojimi okroglo 177 tisoč glasovi je dobil le blizu 4 % vseh veljavnih glasov in se ne ravno skromna propaganda pod vodstvom nekdanjega „kralja“ dunajskega tiska Moldena gotovo ni izplačala. Toliko bolj zanimiva pa je vloga, ki jo je pri teh volitvah odigrala FPÖ. Njen poziv na neveljavno glasovanje se je namreč izrodil v strankarsko-politični samomor, ki bo gotovo imel posledice, saj je ravno ta odločitev že pred volitvami povzročila huda nasprotja v okviru stranke same, poleg tega pa je FPÖ s svojo negativistično potezo zapravila še zadnje upanje, da bi jo kdajkoli priznali za državnotvorno silo. Če pomislimo, da je bilo pri nedeljskih volitvah po vsej Avstriji oddanih skupno le nekaj nad 190.000 neveljavnih glasov, od katerih pa jih je treba po izkušnjah prejšnjih volitev vsaj 90.000 prisoditi tistim volivcem, ki neveljavno niso volili na poziv FPÖ, potem pridemo do zaključka, da je tokrat ohranila zvestobo FPÖ komaj pičila tretjina njenih lanskeoletnih volivcev. Ostali dve tretjini pa sta proti sklepu strankinega vodstva oddali veljavne glasovnice in

glasovali za enega od treh kandidatov, čeprav je FPÖ-jevski tisk le-te skozi vso predvolilno dobo najostreje napadal. Za stranko, ki je tako ponosna na disciplino svojih privržencev, je to dejstvo še posebno boleče.

Komentarji nedeljskih volitev so seveda precej različni, posebno z ozirom na poraz, ki ga je doživela ÖVP. Nekateri pravijo, da je v nedeljo prejela „plačilo“, ker pri zadnjih vladnih pogajanjih še ni bila dovolj odločna in dosledna; drugi ugotavljajo, da je toliko zgubila ravno zaradi tega, ker je preveč stremela po samovladi. Eno pa je gotovo: v razliko od drugih volitev tokratni izid ne dovoljuje običajne igre s številkami in raznih kombinacij, kajti zmagovalc je samo eden — dr. Schärf, kateremu je velika večina avstrijskega prebivalstva ponovno izrekla zaupanje in s tem priznanje za njegovo dosedanje vzorno izpolnjevanje dolžnosti na odgovornem položaju najvišjega predstavnika republike Avstrije. To je v svoji izjavi takoj po razglasitvi volilnega rezultata poudaril tudi zvezni prezident dr. Schärf, ki je zagotovil, da se bo tudi v bodoče, zvest načelom, kateri so ga vodili pri dosedanjem delu, z vsemi močmi prizadeval biti dober zvezni prezident vseh Avstrijcev.

Slovenska
prosvetna zveza

Slavnost

V POČASTITEV
ŽRTEV NACIZMA

1943 — april — 1963

v nedeljo, dne 5. maja 1963
Celovec, Dom glasbe, ob 10. uriNastopijo
pevski zbori SPZVstopnice po 10 do 20 šilingov pred
prireditvijo pri blagajni.

Vabi odbor

Volitve v Italiji:

Zmaga naprednih strank

Istega dne, ko smo v Avstriji volili novega zveznega prezidenta, so bile v sosedni Italiji volitve v senat in v poslansko zbornico. Te volitve so bile zanimive zlasti zaradi tega, ker so predstavljale nekak preskusni kamen za sedanjo vlado tako imenovanega »levega centra«, v kateri vodi krščansko-demokratska stranka s pomočjo nekaterih manjših političnih grupacij, vendar brez sodelovanja levičarskih strank.

Izid italijanskih volitev predstavlja očitno zmago naprednih sil in občuten poraz desnice, vendar so si stranke levega centra kljub temu obdržale večino (59,6 %), pač pa so napram zadnjim volitvam leta 1958 zgubile skoraj 3 % svojih glasov. Največji poraz je utrpela krščansko-demokratska stranka, glavni zmagovalec pa je komunistična partija.

Za senat so dobile posamezne stranke naslednje število glasov: KD 10,2 milijona (prej 10,8 milijona) in je njen delež padel od 41,2 na 37,2 %; KP 6,7 milijona (prej 5,7 milijona) in je svoj delež povečala od 21,8 na 25,5 odstotka; Nennijski socialisti 3,8 milijona (3,6); liberalci so število svojih glasov povečali od enega na dva milijona; socialdemokrati so pridobili okoli 600.000 glasov, medtem ko so monarhisti zgubili okroglo 900.000 glasov in so s tem postali popolnoma nepomembni, kakih 300.000 glasov pa so pridobili tudi neofašisti. Precej podoben je izid volitev tudi za poslansko zbornico.

Letošnje volitve v Italiji so zanimive tudi z ozirom na dejstvo, da so bile to prve volitve, odkar je bila ustanovljena avtonomna pokrajina Furlanija-Juljska krajina, ki obsega ozemlje, na katerem živi slovenska narodna manjšina. Tudi na tem področju je KD utrpela občutno zgubo 4 odstotkov glasov in je s tem zgubila dosedanje absolutno večino. Napredovali sta zlasti komunistična in socialdemokratska stranka. Na Tržaškem samem pa so napredovale socialistična, socialdemokratska in komunistična stranka, medtem ko je krščansko-demokratska stranka zgubila. Tako imenovana »Skupna slovenska lista« je dobila 5679 glasov, ker je večina tržaških Slovencev glasovala za slovenske kandidate na listah naprednih strank.

Če pogledamo volitve v luči poslancev, potem vidimo naslednjo sliko: V novi poslanski zbornici bo imela KD le še 260 sedežev (doslej 273), čeprav je bilo skupno število poslancev povečano od 594 na 640. KP bo imela 166 (doslej 140) poslancev, socialdemokratska stranka je povečala število svojih poslancev od 22 na 33, socialisti od 84 na 87, liberalci od 17 na 39 in neofašisti od 24 na 27 poslancev; nasprotno pa so monarhisti od dosedanjih 15 obdržali le še 3 poslanska mesta.

Po zopetni izvolitvi je bil dr. Schärf deležen številnih čestitk in slavljen. Čestitala mu je tudi Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, v zaveštil, da je tudi ona po svojih močeh prispevala k njegovi izvolitvi.

Volitve zveznega prezidenta v številkah

	prezidentske volitve 1963				državnozbornske volitve 1962				prezid. volitve 1957	
	Schärf	Raab	Kimmel	nevelj. glasovi	SPÖ	ÖVP	FPÖ	KPO	Schärf	Denk
KOROŠKA	171.735	95.026	8.012	19.555	137.283	94.639	34.544	8.911	156.947	117.584
Dunaj	741.489	330.449	67.656	47.856	599.158	388.088	70.051	62.758	689.047	464.452
Gradiščanska	91.324	72.217	4.023	4.038	76.389	80.456	6.602	1.715	85.431	81.460
Niž. Avstr.	465.158	412.318	22.562	22.912	368.287	461.794	29.917	23.069	433.483	469.615
Predarlška	50.516	71.165	5.315	8.276	36.459	72.914	19.637	1.645	43.645	75.646
Solnograška	106.318	90.015	6.968	15.394	79.013	94.674	28.185	3.625	88.202	109.915
Štajerska	378.685	288.367	29.384	28.476	304.809	328.032	48.035	24.201	351.329	333.275
Tirolska	108.817	155.844	9.134	11.373	82.409	170.194	17.925	2.691	93.380	159.436
Zgor. Avstr.	358.522	297.681	23.516	32.025	280.679	330.071	54.486	12.351	316.791	348.221
AVSTRIJA	2.473.694	1.813.787	176.649	190.534	1.960.590	2.024.579	314.586	135.842	2.258.255	2.159.604

Koroška v luči volitev

Kakor smo zapisali že na prvi strani, zavzema Koroška v luči nedeljskih volitev posebno mesto in se v marsičem razlikuje od ostalih zveznih dežel.

Najbolj očitna in na prvi pogled vidna razlika je nedvomno v tem, da se je ÖVP edino na Koroškem izognila porazu, kakor ga je sicer doživela po vsej ostali Avstriji. Vendar pa to ne pomeni, da bi bila koroška ÖVP s tem dosegla kak poseben uspeh, kajti njen kandidat Raab je v primerjavi z lanskoletnimi državnozbornskimi volitvami pridobil le 387 glasov, kar predstavlja povečanje števila ÖVP-jevskih glasov za komaj pol odstotka, medtem ko je socialistični kandidat Schärf dobil za 25.541 ali 17,5 % glasov več, kot sta jih imeli lani SPÖ in KPÖ skupaj.

Druga značilnost izida volitev na Koroškem se pokaže, če si nekoliko bližje ogledamo rezultate po občinah južnega predela dežele, ozemlja, ki velja za slovensko odnosno dvojezično. Na celem Koroškem je dr. Schärf dosegel 62,5 % glasov, na južnem Koroškem pa je bilo zanj oddanih 64,5 % glasov; nasprotno pa je dobil Raab na celem Koroškem 34,5 % glasov, medtem ko znaša njegov delež na južnem Koroškem samo 32,8 odstotka. To se pravi, da sta na južnem Koroškem dobila Schärf več in Raab manj glasov kot v deželni merili. Ali v konkretnih številkah: v primerjavi z lanskimi volitvami je Schärf na južnem Koroškem dobil za 5255 glasov več, kot sta jih imeli lani SPÖ in KPÖ skupaj, dočim je Raab na istem ozemlju — v razliko od Koroške kot celote — zgubil 97 glasov. V tej zvezi je zanimiva tudi primerjava s prezidentskimi volitvami leta 1957. Takrat je dobil Schärf na južnem Koroškem 61 % glasov in se je torej delež njegovih glasov tokrat povečal na 64,5 %, nasprotno pa je delež ÖVP-jevskega kandidata od takratnih 38 % zdaj padel na 32,8 %.

Pri teh primerjavah pa moramo upoštevati še eno »posebnost«: neveljavni glasovi znašajo na Koroškem 6,6 %, medtem ko jih je bilo na južnem Koroškem le 4,6 %, iz česar sledi, da je vsaj del FPÖ-jevskih volivcev — prav na našem ozemlju — proti sklepu svoje stranke sledil pozivu ÖVP, katera je posebno zadnje dni pred volitvami še posebej apelirala na nacionalne in tako imenovane »domovini zveste« kroge.

Torej so na Koroškem tudi pri teh volitvah igrali vlogo nacionalistični momenti, vendar so njihovi zastopniki — kakor pri vseh zadnjih volitvah — prejeli edino pravilni odgovor: poraz. Izid volitev na Koroškem in še posebno v južnem predelu dežele namreč jasno kaže, da so koroški Slovenci sledili pozivu Zveze slovenskih organizacij in skupno s pretežno večino koroškega prebivalstva glasovali za dr. Schärfa — pobornika mirnega sožitja in demokracije!

Izid volitev po občinah južne Koroške

Občina	prezidentske volitve 1963				1962 FPÖ	prezid. volitve 1957	
	Schärf	Raab	Kimmel	nevelj.		Schärf	Denk
Bekšlanj	2.208	994	52	129	135	2.005	1.081
Bela	997	309	47	31	53	995	388
Bilčovs	424	305	15	22	53	386	346
Bistrica na Zili	203	148	16	17	23	168	198
Bistrica pri Pliberku	693	343	20	26	56	679	368
Bistrica v Rožu	786	301	22	28	55	710	398
Blače	112	171	7	29	36	130	179
Blato	390	349	32	30	11	353	399
Borovlje	2.637	904	98	115	235	2.371	1.096
Brdo	461	288	31	38	46	473	322
Čajna (prej Smerče)	843	350	21	84	214	769	512
Djekše	327	263	16	20	60	365	277
Dobrla vas	1.584	937	63	108	118	1.492	971
Galicija	523	299	21	37	62	511	326
Globasnica	326	344	47	45	41	322	409
Goriče	222	105	4	5	12	218	112
Grabštanj	711	492	27	58	146	670	459
Grebinj	737	745	63	118	118	644	818
Hodiše	525	229	29	27	35	446	250
Kostanje	324	154	9	94	146	297	244
Kotmara vas	763	296	23	56	70	659	346
Ledince	466	266	23	36	60	431	287
Libuče	474	209	22	21	44	443	226
Lipa	618	229	27	45	94	564	241
Loga vas	890	307	49	104	211	803	353
Marija na Zilji	807	388	27	68	84	754	398
Medborovnica	428	157	6	27	23	423	195
Medgorje	266	167	16	19	33	309	169
Oltmanje	209	118	9	34	54	213	137
Otok	302	283	23	35	34	317	327
Pliberk	312	309	9	31	48	302	378
Podkloster	2.832	886	109	141	275	2.618	1.007
Pokrče	522	307	26	60	115	571	349
Radiše	134	74	10	30	31	109	165
Rožek	233	131	7	30	50	210	147
Ruda	501	286	25	30	82	509	308
Sele	309	174	18	22	7	334	178
Slovenji Plajberk	159	88	9	24	9	170	114
Straja vas	338	185	7	24	23	316	221
Suha	372	303	16	36	37	349	353
Svetna vas	327	145	9	37	13	312	190
Škocijan	1.064	683	38	88	112	931	681
Škofiče	691	232	29	16	45	642	261
Šmarjeta v Rožu	363	279	10	27	24	336	305
Štefan na Zili	615	277	10	26	45	551	358
Št. Jakob v Rožu	1.685	654	42	91	115	1.636	739
Št. Peter na Vašinjah	535	240	23	32	49	496	273
Št. Tomaž	478	324	11	30	63	478	333
Teholca	707	289	25	42	46	686	314
Tinje	245	143	8	40	48	205	152
Trdna vas	381	176	7	22	55	302	176
Važenberk	796	516	45	73	121	808	646
Velikovec	1.193	819	53	168	331	1.022	1.021
Vernberk	1.232	472	44	74	202	1.081	548
Vetrinj	1.434	506	57	112	189	1.220	567
Vovbre	393	339	19	31	51	436	363
Vrba	665	581	47	107	181	613	788
Železna Kapla	604	199	21	21	24	597	277
Žihpolje	253	294	23	51	85	258	318
Žitara vas	768	349	33	26	18	697	398
Žrelec	860	358	31	63	90	705	416
Skupno	41.257	21.018	1.686	3.111	4.946	38.420	24.176
Celovec-mesto	26.177	15.799	1.513	3.011	5.260	22.726	19.020
Beljak-mesto	14.319	6.026	632	1.366	2.392	12.343	7.654

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Po svojem nedavnem obisku na Madžarskem je dunajski nadškof kardinal dr. König pred dnevi odpoval na Poljsko, kamor ga je že pred daljšim časom povabil poljski kardinal Wyszyński. Na Dunaj se bo vrnil spet jutri.

BEOGRAD. — Na povabilo vlade SFR Jugoslavije bo ameriški zunanji minister Dean Rusk jutri in v nedeljo uradno obiskal Jugoslavijo. S tem bo vrnil uradni obisk jugoslovanskega državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popoviča, ki je lani maja obiskal Ameriko. V času od 5. do 12. maja bo bival na obisku v Jugoslaviji tudi predsednik Finske dr. Urho Kekkonen, od 8. do 10. maja pa bo na uradnem obisku v Jugoslaviji generalni sekretar Organizacije združenih narodov U Tanl.

ATENE. — Grški zunanji minister Averof je v zvezi z zahtevo političnih organizacij in tiska v raznih državah, naj izpustijo na svobodo politične zapornike v Grčiji, izjavil, da podatki o številu deportiranih grških državljanov niso točni. Po izjavi grškega zunanjega ministra sta zdaj v grških zaporih 1102 zapornikov, katerim pa niso priznali statusa političnih zapornikov, marveč so zaprti zaradi »zločinov in vo-hunstva«.

DAR ES SALAM. — Parlament Tanganjike je zahteval od vlade, naj sprejme odločne ukrepe proti Veliki Britaniji, da bi Južna Rodezija dobila novo ustavo in vlado večine. Minister za zunanje zadeve Oskar Kambona je izjavil, da bo vlada resno proučila predlog poslancev, vendar bo počakala na sestanek najvišjih predstavnikov države v Adis Abebi, da bi sprejeli skupne ukrepe z drugimi afriškimi državami.

BONN. — Zahodna Nemčija je nameravala izvesti novo provokacijo s tem, da bi plenarno zasedanje zahodnonemškega parlamenta sklicala v zahodnem Berlinu. Proti tej nameri so se izrekle tudi tri zahodne velesile in opozorile bonnsko vlado, da sedanjí trenutek po njihovem mnenju ni primeren za kaj takega. Vsaka zahodnonemška demonstracija v Berlinu namreč zaostre položaj v Nemčiji in je sedanjo namero Zahodne Nemčije mogoče oceniti le kot poskus, da bi preprečila sporazum med zahodnimi velesilami in Sovjetsko zvezo glede Berlina.

ZENEVA. — Pred dnevi je bila v ženevski Palači narodov »jubilejna« 125. seja razorožilne konferen-ce, kljub temu pa v vprašanju razorožitve doslej še niso dosegli kakšnega konkretnega sporazuma, ki bi napravil konec oboroževalni tekmi in odstranil strah človeštva pred nevarnostjo nove vojne.

ALŽIR. — Mladina alžirskega osvobodilnega gibanja in svetovna federacija demokratične mladine sta v Alžiru organizirali mednarodni mladinski seminar, na katerem so sodelovale mladinske organizacije 80 držav. Kot uvod v seminar je bilo veliko mladinsko zborovanje, na katerem so poleg podpredsednika alžirske vlade Bilata govorili tudi predstavniki jugoslovanske, sovjetske, kubanske, kitajske, angleške in alžirske mladine.

PARIZ. — Francoski predsednik de Gaulle je med svojim enotedenskim obiskom v raznih krajih Francije na več govorih orisal tri temeljne cilje francoske zunanje politike: ohranitev miru, prispevek združevanju Evrope in pomoč nerazvitim državam. Mir je treba ohraniti v upanju — je dejal de Gaulle — da bo morda nekega dne prišlo do popuščanja med listimi, ki so sedaj v dveh taborih. Polem bi lahko pričakovali, da bi med njimi prišlo do sporazuma, ki bi omogočil človeškemu rodu živeti mirno in varno.

BEOGRAD. — Od 12. do 20. septembra bo v Beogradu letna konferenca Interparlamentarne unije, za katero so priprave že zdaj v teku. Na nedavnem zasedanju sveta Interparlamentarne unije v Lausannu, kjer je sodelovalo več kot 300 parlamentarnih predstavnikov iz 42 držav ter OZN in UNESCO, so pripravili osnutek resolucij, o katerih bodo razpravljali in sklepali na zasedanju v Beogradu. Politični odbor je pripravil resolucijo o prijemih za krepitev učinkovitosti OZN pri zagotavljanju miru in varnosti ter o ustvarjanju brezatomskih con in con omejene oborožitve kot prve stopnje v splošno in popolno razorožitev. Ekonomsko-socialni svet pa je pripravil resolucijo o vprašanih svetovnega razvoja s posebnim poudarkom na probleme razvijajočih se držav. Poleg tega pa sta bili pripravljene še resoluciji o rasni diskriminaciji in o izkoriščanju vesoljskega prostora.

JERUZALEM. — Z veliko vojaško parado v Jeruzalemu, ki si jo je ogledalo okoli 250.000 ljudi, je Izrael prejel ponedeljek obhajal 15-letnico obstoja. Ministrijski predsednik Ben Gurion je v svojem govoru poudaril pripravljenost Izraela na mir s svojimi arabskimi sosedi, vendar je izraelska vojska pripravljena zoperstaviti se vsakemu napadu. Ob tej priložnosti je Gurion napadel Združeno arabsko republiko, kateri je očital, da hoče uničiti Izrael.

MOSKVA. — Prejšnji teden je prispel na obisk v Sovjetsko zvezo kubanski predsednik Fidel Castro, ki bo, kakor poudarjajo v krogih kubanskega poslanstva v Moskvi, ostal v Sovjetski zvezi kak mesec. Ob sprejemu v Moskvi je bila velika slavnost na Rdečem trgu, kjer sta govorila predsednik sovjetske vlade Hruščov in predsednik Castro. Oba sta ostro napadla ameriški imperializem.

KOBLENZ. — Na procesu proti skupini bivših SS-ovcev, ki so bili obtoženi skrivanja na umoru velikega števila sovjetskih Židov med zadnjo vojno, je državni pravdnik zahteval dosmrtno ječo za glavnega obtoženca Heuserja, kateri je še po drugi svetovni vojni vodil deželni kriminalni urad zahodnonemške dežele Rheinland-Pfalz[1].

NEW YORK. — Na zadnjem zasedanju Ekonomsko-socialnega sveta OZN je bila za predsednika socialne komisije izvoljena Vida Tomšič, predsednik Ljudske skupščine SR Slovenije. Za podpredsednika sta bila izvoljena urugvajski delegat Alvarez-Olloniego in tunizijski delegat Mohamed Ennaceur.

Tolmači na mednarodnih konferencah

morajo biti mojstri vsaj dveh jezikov

Hkratni, tako imenovani simultani tolmači, ki delujejo na raznih mednarodnih konferencah, morajo slišati, razumeti in v trenutku povedati v drugem jeziku vsako besedo osebe, katere govor prevajajo. Niti za hip ne smejo zaostajati. Zaradi te velike zahtevnosti takšnega dela je le malo tistih, ki si smejo lastiti vzdevek izvrstnega simultane-tolmača v pravem pomenu besede.

Najbolj znana šola za te zelo cenjene in čedalje potrebnejše tolmače je v Ženevi,

Priznanje

Ena izmed osnovnih potreb je potreba po priznanju. Z delom skušamo doseči razne cilje in dobiti tudi zato priznanje, ki nas spodbuja k dejavnosti.

Če smo po opravljenem delu pohvaljeni, dobimo zaupanje vase, postajamo vedno bolj sposobni in pripravljeni smo prevzeti še zahtevnejše naloge. Zato je pravilno, da je dobro opravljeno delo pohvaljeno.

Prav lepo lahko vidimo pri otrocih, kako na te vpliva pohvala ali karanje. Otroka, ki ga za pravilno opravljeno delo pohvalimo, raje in uspešneje opravi naslednje delo, otrok pa, ki ga samo grajamo, opravlja svoje delo le iz strahu pred kaznijo. Človek, ki je bil v mladosti le grajan ali kaznovan za napake pri delu in nikoli pohvaljen, bo prevzemal dolžnosti le iz strahu pred posledicami. Kadar pa se mu posledic ne bo treba bati, bo za svoje delo zelo neodgovoren, ne bo videl razloga za trud.

Pri človeku pa se lahko začno pojavljati velike želje po uveljavljanju.

Želja po dominiranju sili vedno človeka, da sprejema funkcije in si izbere poklic, ki ga dviga nad ostale ljudi. Venomer pa spremlja takega človeka nezaupanje v lastne zmogljivosti in ni prepričan v svoje sposobnosti. Dominirajoč položaj mu daje vedno znova zagotovilo o nasprotjem, zato se ga tudi tako oklepa. Kot delavec z odgovornim službenim mestom mora biti vedno zelo samostojen, zato se ne sme, čeprav ga notranjost sili, naslanjati na druge — podrejene. To dejstvo ga psihično močno obremenjuje.

Tisti, ki želi igrati dominantno vlogo, se navadno ne vpraša, ali ima toliko strokovne izobrazbe, da bo svoji nalogi kos.

Drug, prav tako nezdrav pojav je častihlepnost. To je želja posameznika, da bi ga občudovali. Tak človek želi, da bi bil za vsako opravljeno delo povzdignovan in pohvaljen. V primeru, da je kdo drug pohvaljen v njegovem kolektivu, je nevoščljiv in slabe volje. Da bi bil kdo bolj zmožen kot on, si ne more misliti. Tak človek živi in dela zgolj zato, da bi ga občudovali.

Ta življenjski smoter je seveda popolnoma zgrešen. Marsikdo se mora v življenju sprijazniti s tem, da so njegove zmožnosti omejene in da ni sposoben dokončati začete delo. Človek — častihlepnost temu dejstvu noče pogledati v obraz in je pogosto razdvojen in nesrečen.

Nekaj misli o rasizmu

Kako je z rasizmom po strmoglavljenju hitlerjanskega režima, ki je iz rasizma napravil doktrino vladanja, a se je ta doktrina izrodila v iztrebljanje milijonov ljudi? Kako je z rasizmom v današnjem svetu? Ugotovitev, da katerih pribajamo pri proučevanju raznovrstnih razprav, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem, niso preveč optimistične. Razvoj na to-nišču čustev in idej je počasnejši od razvoja tehnike. Hladno premišljeni pokol milijonov ljudi ni bil tak, da bi se zaradi tega docela spremenili rasni predsodki, ki živijo od nezaupanja in hudoželjivosti do nekaterih etničnih in verskih skupnosti, to pa samo zaradi tega, ker se te skupnosti ločijo po zunanjem videzu, mnogokrat pa samo po načinu življenja in mišljenja.

Združeni narodi so sicer sprejeli deklaracijo o človekovih pravicah, pa tudi protirasistično gibanje je pognalo korenine; dodati je treba še osvoboditev kolonialnih dežel, kar pomeni spodbudo v boju proti rasizmu. Kljub temu pa si ne smemo delati lepih upov: rasni predsodki ne bodo iztrebljeni prej, preden vse človeštvo ne bo prišlo do zavesti, da sestavlja eno samo veliko skupnost.

Pariški časopis »Le Monde Diplomatique« je pred kratkim objavil vrsto člankov, napisanih na temo »Rasizem po svetu po letu 1945«. Med temi članki je najbolj zanimiv rispevek pomožnega direktorja britanskega inštituta za rasne odnose Christopherja Hilla, ki piše, da je lažje spremeniti vedenje ljudi kot pa njihovo zakoreninjeno mišljenje. Iz tega članka povzemamo nekatere misli:

Pri ljudeh, ki so podjarmili drugo skupino ljudi, pomeni rasizem prav-

zanimivo pa je, da trenutno veljajo sovjet-ski tolmači za najboljše prevajalce te vrste.

„Trening“ za simultane tolmače se začne v Sovjetski zvezi po štirih ali petih letih sistematičnega učenja in proučevanja določenega tujega jezika. Začetek je kaj nenavaden: kandidati delajo po metodi, ki se doslej še ni uveljavila nikjer drugje po svetu. Kandidat se najprej vadi v čim hitrejšem in čim popolnejšem „prevajanju“ iz ruščine v — ruščino. To je pravzaprav preizkušnja sposobnosti bodočega simultane-tolmača, kako zna v spominu obdržati besede, ki jih lik pred njim izgovori nekdo drug in ki jih mora ponavljati za njim.

Potem je na vrsti tako rekoč istočasno ponavljanje izgovorjenih besed v tujem jeziku, nato pa naslednja vaja: tolmaču, ki sedi v posebni kabini, dajo v tujem jeziku tiskano besedilo, v katerem je črtanih nekaj delov. Hkrati ko bere, po zvočniku posluša isto, vendar popolno besedilo. Ob tem ugotavljajo predavatelji, kako kandidat povezuje tisto, kar bere, z onim, kar sliši, oziroma kako se znajde, ko pride do mesta,

kjer se tiskano besedilo v njegovih rokah ne ujema z govorjenim iz zvočnika.

Po navadi je namreč velikega pomena sposobnost za takojšnjo povezavo delov, med katerimi je določena vrzel ali se ne skladajo itd., bodisi da je tolmač izgubil niti, kot se reče, bodisi da se je iz kakega drugega razloga pretrgala zveza v tiskanem besedilu ali govoru, ki ga je treba prevesti.

Tolmača, ki je kos tudi temu, čaka nova, še bolj zapletena naloga. Na pamet mora recitirati to ali ono pesem, hkrati pa z očmi brati tiskan politični govor v tujem jeziku. Ko pove pesem do konca, mu naročijo, naj s svojimi besedami pove vsebino tistega, kar je tačasbral.

Razen tega morajo kandidati za simultane tolmače uspešno opraviti izpite, pred katerimi poslušajo predavanja o umetnosti, filozofiji in znanosti te ali one dežele, posebno pozornost pa šola posveča seznanjanju kandidatov s političnimi in gospodarskimi problemi dežel, da se kot tolmači laže znajdejo pri kasnejšem praktičnem prevajanju političnih govorov in razprav.

Pospešen kulturni razvoj

šiptarske manjšine v Jugoslaviji

Kako oblasti nove Jugoslavije skrbijo za dosledno uveljavljanje osnovnih načel enakopravnosti vseh narodov, za nemoten kulturni in prosvetni razvoj, za svobodo ustvarjalnosti in umetniškega izraza, kaže tudi primer šiptarske manjšine na avtonomnem področju Kosovo in Metohija. Ta skrb je rodila v razvoju šiptarske kulture, jezika, književnosti in umetniške ustvarjalnosti bogate sadove.

Na Kosovu in v Metohiji, kjer pred vojno ni bilo skoraj nobene založniške dejavnosti, je izšlo po osvoboditvi 590 raznih del v šiptarskem jeziku v skupni nakladi 2.500.000 izvodov. V tem številu pa sploh niso zajeti najrazličnejši učbeniki, ki redno izhajajo za šole šiptarske manjšine. Zadnja leta zlasti narašča število izdaj del avtorjev šiptarske narodnosti: od 40 šiptarskih avtorjev je izšlo doslej kakih 80 raznih del s področja leposlovja, glasbe in posameznih ved.

Kakor že povedano, je kosmetska kultura odnosno kultura tamkajšnje šiptarske manjšine stopila na pot pismenosti praktično šele po osvoboditvi. Zato je tudi sedanja generacija šiptarskih pisateljev prvi rod piščolih, pa vendar z razveseljivim uspehom stopa v življenje. Sicer trenutno še ni zmožna izpovedovati z ustrezno umetniško močjo, toda dejstvo, da se danes poleg prevodov iz drugih jezikov pojavljajo med šiptarskim prebivalstvom Kosmeta tudi knjige domačih avtorjev, je dovolj prepričljiv dokaz močnejše življenjske volje kulturno še tako mladega naroda.

Knjižna proizvodnja

v Sovjetski zvezi...

Leta 1962 so izdali v Sovjetski zvezi 76.700 raznih del v jezikih Sovjetske zveze, ki so dosegla doslej najvišjo naklado: 1 milijardo in 200.000 izvodov. Posebno visoke naklade in število izdaj dosegajo v Sovjetski zvezi mladinska in leposlovna dela. Tako so izšla dela L. N. Tolstaja že v 1900 izdajah v skupni nakladi čez 105 milijonov izvodov; A. S. Puškin je imel sicer še več izdaj (čez 2000), vendar je skupna naklada dosegla »samo« 98 milijonov izvodov; A. P. Čehov pa je imel 1270 raznih izdaj in preko 50 milijonov izvodov naklade. Maksim Gorki je dosegel naklado 99 milijonov, Aleksej Tolstoj 55, Vladimir Majakovski 44 in Mihail Šolohov 37 milijonov izvodov. Nikjer na svetu ne izdajo toliko mladinskih

knjig kot v Sovjetski zvezi: Čukovski je dosegel po letu 1917 že nad 600 izdaj v skupni nakladi 63 milijonov izvodov, Maršak pa celo 850 izdaj in čez 63 milijonov izvodov. Pa tudi politični spisi imajo zelo visoko število izdaj in naklad. Do konca leta 1962 so izšla dela Marxa in Engelsa že v 2169 izdajah v nakladi 78 milijonov izvodov, absolutni rekord pa beležijo Leninova dela z 8300 izdajami in v nakladi nad 316 milijonov izvodov.

... in v Franciji

Leta 1961 je bil promet s knjigami v Franciji za 16 odstotkov večji kot leta 1960. Ker je znašala podražitev knjig 6,5 %, gre torej

Slovenska filharmonija

bo gostovala v Celovcu

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo bo v ponedeljek, dne 6. maja 1963, gostoval v Veliki dvorani celovškega Doma glasbe simfonični orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane. Pod vodstvom mednarodno znanega dirigenta Sama Hubada, ki je že večkrat tudi v Celovcu navdušil s svojim visokim znanjem, bo orkester izvajal simfonično delo „Musiques funebres“ slovenskega komponista Primoža Ramovša, 2. koncert za klavir in orkester Sergeja Rahmaninova (kot solistka bo sodelovala mlada slovenska pianistka Dubravka Tomšič, katere uživa mednarodni sloves) ter IV. simfonijo Petra I. Čajkovskega.

Vstopnice za koncert Slovenske filharmonije, ki obeta spet edinstven kulturno-umetniški užitek in vzbuja zato med celovško publiko veliko zanimanje, ima v predprodaji Deželni potovalni urad.

Izšla bo knjiga

o znanih osebnostih Evrope

Belgijska založba „Editions de Feniks“ v Bruslju se trenutno bavi s pripravi za izdajo zanimive knjige, ki bo v francoščini izšla pod naslovom „WHO 'S WHO IN EUROPE“ (po našem bi to pomenilo Kdo je kaj v Evropi). To bo biografski leksikon, ki bo vseboval podatke o približno 30.000 znanih osebnostih političnega, kulturnega, gospodarskega, verskega, športnega in drugega javnega življenja iz 24 držav Evrope.

Podobni leksikoni so v Ameriki znani že nad 60 let in posredujejo zanimive podatke o osebnostih, ki igrajo v Ameriki pomembno vlogo na kakršnem koli področju javnega življenja. Za Evropo pa bo napovedani leksikon vsekakor novost in važen dokument današnjega časa, ki bo tudi bodočim rodovom posredoval važne podatke o Evropi in njenih vodilnih osebnostih v našem dvajsetem stoletju.

Uredništvo tega leksikona je že razposlalo vprašalne pole v posamezne države Evrope in se prizadeva, da bi pri izboru osebnosti, ki pridejo v poštev, dosegla čim bolj popolno sliko današnje evropske „elite“. Prav tako pa tudi zagotavlja, da založba pri izdaji leksikona ne bo štedila s sredstvi, zato smo lahko prepričani, da bo knjiga „WHO 'S WHO IN EUROPE“ res zanimiva dokumentacija sedanjega javnega življenja v Evropi.

za učinkovito povečanje prometa za 9,5 %, njegova vrednost pa je dosegla okoli 765 novih frankov. V letu 1961 je izšlo v Franciji 11.878 novih knjig, in sicer 5.580 novih izdaj ter 6.298 ponatisov. Skupna naklada je dosegla 178.667.000 izvodov, kar je za 12 odstotkov več kot leta 1960.

Za človeka, ki mora imeti pod svojo oblastjo veliko število drugih ljudi, je skoraj nemogoče, da bi to oblast opravljal samo s silo. Zaradi tega mora ustvariti simbole, s katerimi naj bi pri tistih, ki jim vlada, okreplil vtis superiornosti. Zaradi tega polkovnik pač nosi vojaška znamenja, kajti ta znamenja pomenijo, da je nad tistimi, ki so mu dolžni poslušnosti; te poslušnosti pa ne doseže kot človek, temveč kot simbol oblasti in hierarhije. Prav lahko je kakšen duhovnik moralno slab, toda kljub temu je zmeraj nedotakljiv, to pa zavoljo zakramentov, ki jih je bil dobil pri svoji posvetitvi. Prav tako je lahko kakšen polkovnik nesposoben, kljub temu pa zahteva, da ga poslušajo, ker pač nosi zunanja znamenja svoje oblasti.

Ko ena rasa vlada nad drugo, potrebuje umetno podporo, s katero naj bi prikrila svojo fizično slabost; tako ali drugače gre za zlorabo zupanja, s čimer skušajo pri podjarmljenih narodih prepričati ljudi, da morajo ostati poslušni svojim osvajcem in jih spoštovati. Oblast mora biti nekako nekaj neosebnega, kajti človeška bitja se laže podredijo sistemu ali hierarhiji, ki naj bi bila del naravnega reda, kot pa neposredno določeni osebi.

Za vladajoče, pa tudi za preproste koloniste so najbolj praktična in najpogostejša znamenja, s katerimi dokazujejo svojo superiornost, v očitnih razlikah, ki se kažejo med rasami. Med takimi razlikami je na prvem mestu barva polti, to pa je tudi znamenje, ki najbolj bode v oči in ki ga je tudi najlažje pokazati.

V svoji prvotni obliki se rasno razlikovanje ne pojavlja kot rasni predsodek. Prav nasprotno: rasni predsodek se porodi pri izvajanju diskriminacije, diskriminacija pa v bistvu ni nič drugega kot sredstvo, s katerim je moč ohraniti oblast.

Evropejcev, ki so osnovali prve kolonije, ni bilo samo zelo malo, temveč so v novih deželah naleteli na človeške skupnosti, za katere so menili, da so zaostale, necivilizirane, primitivne in divjaške. Njihove domneve o stopnji teh civilizacij, poleg tega pa še razlike med divjaki in nedivjaki, je mogoče razložiti z družbo, h kateri so ti Evropejci pripadali. Da je bilo tem ljudem vse »tuje«, »drugačno« in »na nižji stopnji«, je prav lahko razumeti, če vemo, kakšne vrste ljudi so nekoč privlačevali kolonije. Sredi svoje družbe so bili ti ljudje vzgojeni tako, da so se čutili vzvišene nad tujimi mno-

žicami; ta občutek je narekoval potrebo postaviti pregrade, ki naj bi ločile belce od podjarmljenih; te ovire pa so kmalu pripeljale do zmede, ki se je pokazala tako pri ugotavljanju resnice kot tudi v politiki.

Ko so bile odpravljene kolonialne razmere, je tudi rasna diskriminacija izgubila svoj pomen, se pravi, da je odpadla potreba vzdrževati določeno razdaljo med gospodarji in podjarmljenimi kolonialnimi narodi. Zdaj, ko belec nima več oblasti in ko zaradi tega tudi ni več nekaj posebnega, pač ni več potrebe, da bi še naprej vztrajal pri pregrajah. Če želi belec še nadalje ostati v tujih deželah, bo kmalu spoznal, da je zanj najbolj pametno, če napravi vse, da te pregraje zginejo (ne glede na to, kaj pri tem misli sam pri sebi). Glede nekdanjih kolonij sta namreč dve dejstvi nespodbidni: na eni strani je jasno, da si nobena vlada ne more privoščiti (vsaj še nekaj časa), da bi ostala brez belih strokovnjakov, na drugi strani pa je prav tako jasno, da ne bo nobena vlada privolila, da bi kateri koli belec še naprej obdržal prejšnje privilegije. Tisti belec, ki tega ne razume, se tudi ne more nadejati prihodnosti v teh deželah.

(Dalje prihodnjič)

Letos gostejši promet na celovškem letališču

Poročajo, da bo letos letalski promet na celovškem letališču trikrat številnejši kakor prejšnje leto. Leta 1962 so zaznamovali 186 pristankov letal na celovškem letališču, za letos pa jih imajo v seznamu 538. Največji delež tega prometa zavzema AUA, ki bo letos vzpostavila dnevni letalski promet med Dunajem in Celovcem ter od 18. maja trikrat tedensko na liniji London—Celovec—London z vmesnim pristankom v Innsbrucku. Nadaljnjo letalsko zvezo med Celovcem in Londonom z vmesnim pristankom v Münchenu bo vzpostavila BEA.

V Beljaku so regulirali odsek Drave

Leta 1956 so začeli z regulacijo Drave v beljaškem področju. V zvezi s tem so zgradili nov dravski most. Zagraditev dravskega obrežja meri na obeh straneh dolžino 1,3 kilometra. Gradbeni stroški so znašali 11,7 milijona šilingov. Skupni čas gradbenega dela je trajal šest in pol leta. K stroškom je ministrstvo prispevalo do 60 odstotkov, 30 odstotkov je dala beljaška občina, ostali znesek pa drugi interesi.

Gradbena dela so izvajali največ v zimskem času, ko je vodno stanje Drave najnižje. Na srečo je gradnja potekla brez delovnih nesreč, kar bi se pri neugodnih zimskih vremenskih razmerah lahko pripetilo.

Na slavnosti v petek prejšnji teden, katere se je razen slavnostnih gostov udeležila velika množica ljudi, je višji deželni gradbeni svetnik dipl.-ing. Schörf obrazložil razvoj 61/2-letnega gradbenega dela. Razen priznanja gradbenemu vodstvu, inženirjem in tehnikom, velja gotovo tudi posebna pohvala in priznanje gradbenim delavcem, ki so pogosto v neugodnih okoliščinah v polni meri izpolnili svoje dolžnosti.

Skozi stoletja je poprej narasla voda ob močnem deževju ogrožala beljaško mesto. Znamena poplav so še danes vidna na starih hišah v takrat ogroženem predelu mesta. Ob močnem neurju so vse zaščitne naprave le malo pomagale. Današnja sodobna in ustrezna regulacija Drave pa zagotavlja prebivalstvu zaščito pred nevarnostmi in škodami poplav. Na slavnosti je beljaški župan Timmerer tudi dejal, da bodo pospešili regulacijo Zile, ki meji na področje Beljaka.

Bilčovs

Enajst let je trpela za mučno boleznijo Ana Miškulnik, p. d. Marnica v Kajzah. Dne 27. aprila je umrla ter je dosegla starost 67 let. Ob veliki udeležbi žalnih gostov smo jo spemili na njeni zadnji poli na pokopališču v Bilčovsu ter položili njene telesne ostanke ob strani njenega že pred leti umrlega moža k večnemu počitku. Kot ljubiteljici naše pesmi in nekdanji pevki našega pevskega zbora, so ji na domu in ob odprtem grobu zadonele v slovo naše domače slovenske žalostinke. Rajna je bila rojena v Svečah, odkoder so se njeni starši preselili v našo vas. Bila je vredna hči zavednih staršev. Vse življenje je ohranila v svojem srcu zavest ljubezni svojemu narodu ter nam je bila vsem lep zgled vzorne slovenske matere.

Žalujemo svojcem izrekamo naše srčno sožalje.

Mlekarni v nedeljah in praznikih zaprte

Z odlokom deželnega glavarja (LGBL štev. 92) bodo v nedeljah in praznikih prodajalne mleka od 1. maja dalje do 30. septembra zaprte. Doslej so bile prodajalne mleka ob nedeljah in praznikih odprte od 7. do 9. ure. Izjema je, če sledita zaporedoma dva praznika, torej nedelja in praznik, ker takrat smejo biti prodajalne mleka drugi praznik odprte do 7. do 9. ure.

Drava spreminja lice južne Koroške

Komaj je začela lani obratovati tretja in hkrati največja koroška elektrarna na Dravi — v Kazazah — in se je Drava za njenim jezom spremenila pod Velikovcem in Tinjami v 22 kilometrov dolgo, nad kilometer široko in do 29 metrov globoko umetno jezero, je Družba avstrijskih dravskih elektrarn sredi novembra pričela s pripravi za gradnjo četrte koroške elektrarne na Dravi, namreč elektrarne Bistrica v Rožu. Za letošnjo jesen pa je predviden tudi začetek gradnje pete dravske elektrarne, ki bo nastala pri Rožeku. S tem pa načrti o gradnji elektrarn na Dravi še niso izčrpani, kajti predvidene so še elektrarne pod Humberkom, v Glinjah, v Dulah in v Podgradu ter pri Galiciji, kjer prebaja Rož v Podjuno.

Skupni projekt Družbe avstrijskih dravskih elektrarn predvideva namreč na Dravi na 90 km dolžine in 137 m padca med Rožekom in Labotom v celoti 10 elektrarn, ki bodo imele skupno zmogljivost 2115 milijonov kilovatov električne energije na leto ali eno osmino sedanje zmogljivosti vseh avstrijskih hidro- in termoelektrarn skupaj.

Od tega velikega projekta so bile doslej uresničene:

■ elektrarna Labot, ki je bila zgrajena proti koncu druge svetovne

vojne in je v celoti začela obratovati leta 1949; njena zmogljivost znaša letno 138 milijonov kilovatov;

■ elektrarna Zvabek, najstarejša koroška elektrarna na Dravi, zgrajena v letih 1938—1943 z letno zmogljivostjo 350 milijonov kilovatov;

■ elektrarna Kazaze, dograjena lani kot največja elektrarna na koroškem odseku Drave, njena zmogljivost pa znaša 360 milijonov kilovatov na leto.

Izgradnja elektrarn razumljivo močno spreminja lice pokrajine. To

IN VEDNO SPET:

V spomin in opomin!

Dvajset let je minilo od krvavega dogodka, na katerega vedno spet in spet obujamo spomin, na izvedbo krvave justifikacije 13 dragocenih žrtev iz Sel, Železne Kaple in okolice. 29. aprila 1943 so nacistični rablji na Dunaju po obsodbi „v imenu nemškega ljudstva“, ki jo je izrekel nacistični sodnik Freissler, obglavili obsojene. Bila je tudi pomlad, cvetoča in sončna, polna upanja in novega porajajočega se življenja, ko je na Dunaju v potoku tekla dragocena kri nedolžnih žrtev iz Sel, Obirske, Lobnika, Suhe, Železne Kaple in Borovelj. Krvavo kruto so usmrtili nedolžne ljudi, ki niso zakrivali ničesar drugega, kakor da so bili zvesti svojemu rodu, se uprli krivici in nasilju v plemenitem stremljenju, da se na naši zemlji ohrani slovensko ljudstvo.

Imena junaških selskih žrtev in z njimi vse neštete druge ostanejo našemu hudo preizkušenemu ljudstvu v neizbrisnem spominu, kajti padli so in niso padli — duh njihov živi med nami, na delo nas budi in drami. Žalostnih dogodkov temne zgodovine, ki je takrat prišla nad naše ljudstvo, ne sme zamegliti koprena pozabljivosti, hkrati pa mora biti spomin vedno v opomin in svarilo naši mlajši generaciji, ki sama še ni doživljala grozot one dobe, da storimo vsi vse, dokler je čas, da se podobni časi ne bodo ponovili nikdar več.

Telesne ostanke 13 mučencev so iz Dunaja prepeljali leta 1949 na selsko pokopališče, kjer so jih položili v domačo zemljo. Imena žrtev so vklesana v spomenik, ki ga je postavila Zveza koroških partizanov, neizbrisno vklesana pa so tudi v srcih koroških Slovencev.

Na dan 20. obletnice mučeniške smrti selskih žrtev je bila v Selah počastitev njihovega spomina. Zjutraj je bila v selski cerkvi maša-zadušnica za žrtev. Zveza slovenskih organizacij pa je po svojem predsedniku položila venec ob spomeniku.

Celovški radio je na večer prinesel v slovenski oddaji globoko in občuteno spominsko komemoracijo selskim žrtvam, hkrati pa posvečeno tudi ostalim neštetim žrtvam nacističnega nasilja, ki je zahtevalo toliko žrtev naše krvi.

Masovno pa se bomo koroški Slovenci oddolžili našim dragocenim žrtvam na osrednji spominski slavnosti v nedeljo 5. maja v Domu glasbe v Celovcu.

Sele-Kot

O prijetnem družinskem dogodku neveste iz našega kraja in ženina, doma v Svečah, nočemo pozabiti na kratko poročati. Pred nedavnim, bilo je na velikonočni ponedeljek, sta sklenila zvezo za življenje Rezika Januš in Oto Kersche.

Ženin je doma v Svečah ter je znan kot živahen in prijazen človek. Po naravi marljiv, je priljubljen delavec v tovarni na Bistrici, kjer ga cenijo in imajo radi tudi njegovi delovni tovariši.

Nevesta Rezi izhaja iz zavedne slovenske družine. Njen oče je rentnik ki uživa rento po mnogih letih naporenega in pridnega dela kot gozdni delavec. Starša sta obema otrokoma, Reziki in Gustlno, vsadila v srce in zavest ljubezen do domače govorice in spoštovanje do lastnega naroda, skupni družini koroških Slovencev. Rezi je takoj z veseljem pristopila k novoustanovljenemu slovenskemu prosvetnemu društvu in navdušeno sodelovala v našem prosvetnem stremljenju.

Poroka z veselo svatovščino je bila v Svečah.

Stiska koroških kmečkih in gozdnih delavcev

Na občnem zboru zbornice kmečkih delavcev so razpravljali o perečem vprašanju naših kmečkih in gozdnih delavcev. Predsednik zbornice, deželni poslanec Pansi, je povedal, da se je zimska brezposelnost kmečkih in gozdnih delavcev zelo neugodno odvijala. Konec meseca februarja je bila dobra tretjina kmečkih in gozdnih delavcev brezposelna. Med kmečkimi delavci jih je bilo 28 odstotkov, med gozdnimi pa 60 odstotkov.

Na občnem zboru so tudi ugotovili, da je eksistenčno stanje kmečkih in gozdnih delavcev na Koroškem v primeri s položajem v drugih zveznih deželah in z drugimi go-

Novoporočenemu paru iskreno čestitamo z najboljšimi željami za srečno in zadovoljno skupno življenje ter želimo, da bi vzgojila tudi svoj bodoči naraščaj v zvestobi do naših skupnih vzorov.

Hkrati čestitamo Francovi Roziji in možu k vselemu družinskemu dogodku, ko se jima je rodila hčerkica.

Slovensko prosvetno društvo Bilka" v Bilčovsu

V a b i l o n a

MATERINSKI DAN

ki ga bo naše društvo priredilo v nedeljo, dne 12. maja, ob 1/2 3. uri v dvorani gostilne pri Miklavžu.

Z našimi najmlajšimi bomo pripravili našim materam primerno proslavo ob dnevu, ki je namenjen prav materam — materinski dan. Nastopijo otroci s pesmimi, deklaracijami in primerno igro. Vse naše mamice in tudi vse druge prisrčno vabi

društvo „Bilka“

OBVESTILO

Zveze slovenskih izseljencev

Zveza slovenskih izseljencev sporoča, da bo imela svoj letošnji

redni občni zbor

v nedeljo, dne 5. maja 1963, s pričetkom ob 8.30 uri v Modri dvorani Doma glasbe (Konzerthaus) v Celovcu. Vsi člani Zveze slovenskih izseljencev so prisrčno vabljeni, da se udeležijo občnega zbora, ki je vsakoletna manifestacija žive izseljenške zavesti in hkrati izpoved nezlomljive življenjske volje koroških Slovencev.

Po občnem zboru se bomo na slavnosti, ki bo ob 10. uri v Veliki dvorani Doma glasbe, poklonili spominu žrtev nacizma.

Zveza slovenskih izseljencev

Zgornja Vesca

V zadnjem času je bilo pri nas zelo živahno. Veliki gosničar je brnel ter premikal in odstranjeval zemljo za novo pot. Tega smo vsi nad vse veselili, kajti dosedanja pot je bila že nemogoča. Po prejšnji poti so se mučili vprežene živali in človek, posebno ob slabem deževnem vremenu je bilo hudo. Široka nova pot pa bo pripravna tudi za motorizirana vozila. Temu delu je sledila zložitve zemljišč, čemur pravimo s tujo besedo komasacija. V začetku je že bilo nekaj nevihte in nerazumevanja zaradi tega brez dvoma koristnega podvzema. Ko se bo vse izvedlo in uredilo, vemo, da bodo vsi zadovoljni, ker bo to tudi vsem v korist. Dela vodijo poklicni strokovnjaki, priznanje pa velja tudi uvidnim sosedom, ki so se za izvedbo tega načrta z velikim razumevanjem tudi zavzeli.

Z zložitvijo zemljišč bo odstranjenih več poljskih poti in stez, kar bo tudi koristno, hkrati pa vse bolj pripravno za obdelovanje in izkoriščanje zloženih parcel. Vse to je v našo splošno korist, seve pa izvedbe tega stanejo tudi precej denarja in dobro bi bilo, če bi imeli kakšnega bogatega strica — nekdanj so rekli strica iz Amerike — da bi nam pomagal.

Dobimo pa tudi telefon, katerega naprava je že domalega plačana. Tudi telefonska zveza s svetom nam bo koristna. V nujnih potrebah bomo lahko poklicali na primer zdravnika in gasilce, pa tudi rešilni avto. Ne želimo pa seveda, da bi se morali posluževati telefona v ta namen. Bolj bomo veseli in srečni, ko se bomo mogli telefonsko pomeniti in pozdraviti z Rožani, Zilani in vse od Gur dol do Podjune, povezali pa se bomo lahko tudi z vsemi drugimi kraji.

A. E.

Št. Janž v Rožu

V Št. Janžu v Rožu je v torek, dne 30. aprila, umrl 88 let stari Janez Müller, pd. Močilnik. Že od rane mladosti je bil navdušen prosvetaš. Vse spodnji Rož ga je poznal kot poštvalnega pevovodjo in vodjo tamburaških zborov. Do zadnjega se je tudi zanimal za vsa dogajanja, ki so v zvezi s slovenskim življenjem na Koroškem in ni bilo slovenske prireditve v Št. Janžu, ki se je rajni Močilnik ne bi bil udeležil. Njegove posmrtno ostanke smo položili včeraj k trajnemu počitku v grob na pokopališču v Št. Janžu. Bodi mu domača zemlja lahka!

se je zlasti pokazalo pri elektrarni Kazaze, kjer je nastalo veliko umetno jezero, ki je preplavilo 1170 hektarov kmetijske zemlje, čez jezero pa je pod Velikovcem v elegantnem loku speljan nov most, po katerem teče državna cesta proti Jezerskemu prelazu. Most na 22 m visokem jezcu elektrarne je že deveti most čez dravo med Beljakom in državno mejo pri Dravogradu in hkrati najkrajša prometna zveza med spodnjo Podjuno ter Velikovcem kot sedežem okraja.

Kakor je Drava za izgradnjo elektrarne Kazaze spremenila pokrajinsko podobo Podjune, tako bo spremenila tudi sliko Roža, ko bosta dograjeni elektrarni Bistrica in Rožek. Bistrica v Rožu s svojo okolico je zdaj eno samo veliko gradbišče: kot predpriprava za gradnjo elektrarne nastaja dovozna cesta mimo Polane do dravskega obrežja, sredi Drave pa visoki stebri že naznanjajo novi dravski most, preko katerega bo speljana 8 metrov široka asfaltirana cesta do Velinje vasi pri Bilčovsu.

Kakor pri elektrarni Kazaze deveti bo pri elektrarni Bistrica nastal deseti most čez Dravo, ki bo povezal kraje v Rožu z vasi na Gurah.

Elektrarna na Bistrici v Rožu bo imela 24 metrov visok jez, za katerim se bo Drava spremenila v dolgo jezero, ki bo segalo skoraj gor do Rožeka in bo preplavilo na stotine hektarov kmetijske zemlje. Od Rožeka naprej pa bo po izgradnji rožeške elektrarne nastalo drugo veliko jezero v Rožu, ki se bo razprostiralo do izliva Zilje v Dravo v bližini Beljaka. Obe jezera skupaj bosta imeli predvidoma 30 km dolžine in bosta služila kot rezervoar vode za pogon vseh dravskih elektrarn v dobi poletnega pomankanja vode.

Elektrarni na Bistrici in v Rožeku bosta enako veliki — vsaka z letno zmogljivostjo 315 milijonov kilovatov — medtem ko bodo imele predvidene manjše elektrarne pod Humberkom, v Glinjah, v Dulah, v Podgradu in pri Galiciji le zmogljivost 120 do 138 milijonov kilovatov na leto.

Ko bodo vse te elektrarne dograjene, bo na področju južne Koroške izčrpana zmogljivost Drave za pridobivanje električne energije. Drava bo dajala letno 2115 milijonov kilovatov, kar ne bo le ena osmina vse trenutno v Avstriji letno proizvedene električne energije, marveč bo poale Drava tudi glavni proizvajalec električne energije Družbe avstrijskih dravskih elektrarn.

Gradnja elektrarn pa poleg tega, da bistveno spreminja pokrajinsko sliko, predstavlja tudi važne činitele gospodarskega značaja. Mnogim domačim delavcem so zagotovljena delovna mesta, nastajajo nove prometne zveze, nastajajoča jezera pa odpirajo nove perspektive za razvoj turškega prometa, ki igra v koroškem in sploh avstrijskem gospodarstvu čedalje večjo vlogo. Za južno Koroško pa je vse to še toliko večjega pomena, ker ustvarja pogoje za rešitev iz splošne zaostalosti, ki jo je povzročilo dolgoletno načrtno zapostavljanje tega ozemlja.

Čez šest let ljudje na Marsu?

Iz vesoljske čakalnice z ladjo na pot brez zjamčene vrnitve

Precejšnji del velike vsote 29 milijard dolarjev, ki so jih Američani namenili za vesoljske raziskave in načrte v prihodnjih 12 mesecih, naj bi pomagal utirati pot k daljnemu cilju: če bo šlo vse po sreči, bo čez šest let pristalo na Marsu 32 ljudi. — Vesoljska tehnika se razvija v tempu, ki ga ni nihče pričakoval. Pred dobrimi petimi leti je obročil Zemljo prvi umetni satelit, od lanskega poletja se prištevata med kozmonavte že več kot pol ducata pilotov, uresničujejo se zamisli o prenosu radijskih sporočil in televizijskih oddaj po posredovanju umetnih satelitov, vse kaže, da bodo k drugim planetom namenjene vesoljske postaje, kakor na primer »Mariner-2« in »Mars-1«, že v bližnji prihodnosti malone vsakdanji pojav.

Spričo tako naglega razvoja je treba z drugačnimi očmi ocenjevati napovedi inženirjev za dogledno prihodnost, na primer v zvezi s poletom na Mars, kakor jih je pred kratkim nakazal Chester Haig, glavni inženir letalskih tovarn »McDonnell«. Opisal je polet na Mars brez povratne vozovnice, se pravi, da posadki, ki bo šla na pot leta 1969, še ne bo zagotovljena vrnitev na Zemljo, ker bi bila vesoljska ladja, opremljena z vsem potrebnim, za zdaj še pretežka.

Ze leta 1966 bodo začeli preizkušati »marsovske ladje«, ki jih bodo nosile rakete »Saturn«. Ker vsake posamezne vesoljske ladje (teža 25 ton) še ni mogoče z eno samo raketo izstreliti proti Marsu, bodo morale ladje, deloma tudi prazne, najprej v »vesoljsko čakalnico«, torej na krožno pot okoli Zemlje, kjer jih bodo dodatne rakete opremile z vsem potrebnim, tudi s posadko. Vsaka »marsovska ladja« bo tehtala ob startu z raketo »Saturn« 24995 kg in bo dolga 13,4 m, imela pa bo tri ločene celice z umetnim zračnim pritiskom: skladišče hrane in pripomočkov za delo, stacionarne in delovne prostore ter poveljniško kabino. Na vsakem izmed njenih 6 krakov bo po eno kolo, do možne vrnitve na Zemljo bo vesoljska ladja bivališče posadke in prevozno sredstvo na planetu.

V teh vesoljskih ladjah, ki se bodo spreminile v kopenska prometna sredstva, se bo 32-članska posadka najprej leto dni počasi pre-

● RADAR ZA SLEPE

Neka ameriška letalska družba je izumila napravo, ki naj omogoči slepim, da odvržejo palico in se veliko svobodneje gibljejo. To je posebna vrsta radarja, s katerim slep človek lahko odkrije predmete pred seboj in se jih izogne.

važala po površini Marsa, zbirala vzorce geoloških plasti ter proučevala rastlinstvo, podnebje in morebitne potrese.

Med vsemi planeti, lunami in planetoidi, ki prihajajo v poštev za čisto znanstvene raziskave, je Mars nedvomno najbolj zanimivo nebesno telo. Človek za zdaj še ne ve mnogo o njem, vendar sklepajo, da bi ljudje mogli živeti na tem planetu. Astronomi so odkrili v njegovi atmosferi sledove vodikovih hlapov in dokazali obstoj rastlinstva na njegovi površini. Kjer so vodni hlapi, utegnejo biti na površini in v zgornjih plasteh tudi ledeni kristali torej voda. Po rastlinstvu sklepajo o ogljikovem dvokisu, kar pomeni kisik in ogljik.

Mars je bolj oddaljen od Sonca kot Zemlja, zato je tam hladneje. Vroče potemtakem ne

more biti, vendar pa je ob ravniku opoldne toplo, medtem ko temperatura takoj po sončnem zahodu zdrkne pod ledišče.

Po enoletnem raziskovalnem križarjenju bi se karavana zbrala na primernem področju marsovske površine. Nadaljnje življenje odprave bi mogli vsaj delno primerjati z življenjem

V zeleni pasti

PODOBNO KOT SO VEGETARIJANCI MED LJUDMI, SO MESOJEDE MED RASTLINAMI
PRVI JIH JE OPISAL JEAN-JOACHIM MITCH:

»Nekega toplega julijskega dne leta 1779 je spoštovani dr. Roth, zdravnik hanzeatskega mesta Bremen, odšel na kratek sprehod. Hodil je mimo polj in prispel do enega od šotišč, ki jih je polno v tej pokrajini. Utrujen od hoje je sedel pokraj šotišča. Radovedno se je ogledoval okoli sebe, da bi našel kaj zanimivega za ljubitelja narave. Prav pri nogah je zagledal majhno rastlino, ki je imela cvet iz petih listov v obliki žličke in škrlatno rdeče steblo z belimi listi. Pogledal je pogloblje: cvetni listi s širokimi pecilji so segali prav do tal. Bili so okrogli, vzbokli, na robovih so imeli dolge trepalnice z majhnimi rdečimi glavicami, s katerih so visele rosne kapljice. Doktor je izračunal, da je na vsakem cvetnem listu kakih 200 trepalnic, tako da je bil podoben blazinici za bučike. Zanimivo odkritje. Istočasno pa je dr. Roth opazil nekaj še zanimivejšega: rastlina je zaprla cvet, kot bi ubogala na znak. Sonce se je za trenutek skilo za oblak in predstavnica boginje Flore je odgovorila po svoje. Drugače pa ni kazala posebne občutljivosti, kajti čeprav jo je majal veter, na to ni reagirala. Tedaj se je približala muha: bila je žejna in gotovo se je hotela odžejati z rosnimi kapljicami na rastlini. V trenutku jo je prijel lepka tekočina in trepalnice niso izpustile svoje žrtve. Vsi poskusi, da bi se osvobodila z nožnicami, so bili zaman. Nič bolje ni bilo, ko se je z vsem telesom vlekla nazaj. Medtem se je nekaj trepalnic upognilo k žrtvi, druge so se sklonile in njihove krvavordeče glave, ki so čedalje bolj izločale lepko snov, so zdaj počivale na muhi. Obilni izloček je žrtev povsem prekril. Še listje je poseglo vmes in se upognilo navznoter, kot se prsti roke stisnejo v pest.

Doktor Roth, ujet v svoje misli, je opazoval ta pojav. Je bil priča slučajnemu do-

skimi razmerami na zapuščenem koncu našega planeta, recimo na Antarktiki. Osem marsovskih ladij bi se postavilo v kolobarju podobno tabor, začela bi se menjava podatkov, sledilo bi sestavljanje poročil, ki bi jih zaradi velike razdalje preoblikovali v številke ali posamezne črkovne skupine in jih po radiu poslali na Zemljo.

Tabor na Marsu bi se izprva oskrboval sam. Popolnoma suho hrano bi posadke imele s seboj, čez čas bi prispele z Zemlje dodatne zaloge; to velja tudi za posebno opremo, kot so atomski reaktorji (električna energija), drobno-gledi, teleskopi, pripomočki za kemične analize, vrtnalne naprave za proučevanje geoloških plasti ipd.

Udeleženci prve odprave na Mars bi si ob odhodu z Zemlje začasno zaprli vrata vrnitve. Ko bi pristali na Marsu, bi morali vzdržati, dokler jim ne bi inženirji poslali prevoznih sredstev, s katerimi bi se vrnili na matični planet.

godku? O tem se mora prepričati. Rastlino je zaznamoval in sklenil, da se naslednji dan vrne.

Drugi dan so bili cvetni listi še vedno zaprti. Prav tako tretji dan.

Šele pri četrtem obisku so bili listi spet odprti in trepalnice so stale pokonci v brezhibnem redu. Doktor je vendarle našel nekaj sledov žuželke, vse mehke dele pa je rastlina posrkala. Veter je kmalu očistil še zadnje ostanke.

Se bo ta pojav ponovil? Ponovil se je. Opazovalec je imel tedaj neizpodbiten dokaz, da obstajajo mesojede rastline.

Kar zadeva prebavne lastnosti rastline, takole opisuje najboljši tozadevni strokovnjak Stehli »želodec« teh mesojedih rastlin:

»Glede prebavnih funkcij lahko rastline roparice primerjamo s katerikoli živalskim želodcem. Prebavljajo namreč ne le tkivo žuželkinih mišic, marveč tudi goveje meso,

Zanimivosti

● Po mnenju ameriškega zdravnika je nezvest neke vrste hipnoza. Za človeka iz davnine je bila zato nezvest pojav, ki mu je rešil življenje, n. pr. po težki poškodbi. V podzavestnem stanju postanejo namreč procesi v telesu počasnejši, utrip se zmanjša, pritisk pade, krvavitev zaradi tega tudi oslabi in bolj poredko pride do šoka. Zato hipnoza ki je neke vrste nezvest, človeku ni nova. Bila je in je še danes naravna obramba zoper nevarnost.

—OO—

● Na dvoletnem otroku je uspela nenavadna operacija. Pes mu je odgriznil palec, kirurg, ki ga je dobil v roke, se je odločil za transplantacijo, — amputiral je prst na nogi in ga prišil namesto palca — ker je prst na roki bistveno važnejši od prsta na nogi. Poskus je uspel, prst opravlja vse funkcije palca, vendar je ostal podoben prstu na nogi. In kar je najbolj zanimivo: »palec« tudi raste (s hitrostjo enega milimetra na leto)! Tega večina strokovnjakov sploh ni pričakovala in zato nameravajo zdaj — medtem so angleški kirurgi napravili še šest podobnih uspešnih posegov — vpeljati to vrsto transplantacij v splošno prakso, čeprav je izredno zahtevna, saj zahteva življenje živcev pod mikroskopom.

—OO—

● Najbrž niste še nikoli ugibali koliko tekočine je v enem samem požirku. Pri poskusih z vrsto ljudi, ki so morali v čim večjih požirkih popiti skodelico hladne vode, so prišli do naslednjih povprečnih rezultatov. Štirinajst mililitrov za ženske in 21 tisočink litra za moške. Pri otrocih pa so te številke še nižje, saj so izmerili v požirku le pet tisočink litra.

surovo, zmleto ali pečeno. Oster sir, trd hruštanec, dušična semena, cvetni prah, kostni drobc, zobni emajl se jim tudi ne morejo upirati. Samo močnate snovi, sladkor in kisline ostanejo neprebavljene.

V tropskih gozdovih v Aziji in vzhodni Afriki rase nepenthes, ki čisto doseže višino 50 cm in 2 metra v širino. Sladki vonj, ki ga razširja rastlina, vabi žuželke; če katera sede na rob enega od mehov, zdrсне v notranjost, tako gladke so stene. Pokrov se zapre, nobenega izhoda ni več. Žuželka utone v prebavnem soku.

Mesto s plastično streho

Člani leningrajske akademije za arhitekturo in gradnjo so pripravili projekt novega mesta, ki zaenkrat razpolaga le z vsega skupaj nekaj hišami. Veliko središče diamantnih rudnikov v Sovjetski zvezi, Mirni, bo z njim dobilo resnega konkurenta. Mesto Ajkal, ki ga gradijo v severni Sibiriji — na področju večnega ledu, ni vzbudilo zanimanja prebivalcev Sovjetske zveze samo zaradi tega, ker leži 500 kilometrov severno od Mirnija, pa tudi ne zaradi novoodprtih rudnikov, ki bodo oskrbovali sovjetsko industrijo z znatnimi količinami diamantov. Vsa pazljivost mu je posvečena zato, ker je Ajkal označen kot eksperimentalno mesto, kjer bodo poizkusili uporabiti plastično streho. Ta naj bi pokrivala celo mesto in ga ščitila pred slabimi vremenskimi pogoji, kjer doseže temperatura v osem mesečni zimi tudi minus 50 stopinj Celzija.

Čez nekaj let bo zgrajenih v Ajkalu že lepo število stolpnih. Mestno središče s parkom, športni stadion in najvažnejši komunalni objekti bodo pokriti s streho iz plastične mase, kar bi omogočilo prebivalcem, da bi živeli pod povsem normalnimi pogoji. Projektanti domnevajo, da bo taka streha lahko obdržala skozi vse leto stalno temperaturo od 20 do 30 stopinj, kar je za Sibirijo nedojemljivo.

Ivo Andrić

54

Travniška kronika

Trikrat so ponovili mučenje in vsakokrat sta nesrečnika mirno vstala in pazljivo pomolila vrat pod vrv za novo davljenje, prav kakor bi hotela ustreči in storiti vse, kar moreta, da bo mučenje poteklo v redu. Oba sta bila zbrana in mirna kot Cigani in kdor koli od gledalcev, samo zamišljena in zaskrbljena, tako zaskrbljena, da jima niti davilni krči niso mogli docela zbrisati z obraza teh potez daljne in hude skrbi.

Ko ju niso mogli obuditi za še četrto davljenje in sta obležala na hrbtu, so Cigani stopili k njima, brcnili vsakega nekajkrat v trebuh in ju tako pobili do kraja.

Cigani so si okrog lakta navijali svoje vrvi in čakali, da se ljudje malo razidejo in bodo spet nadaljevali posel. Z begajočimi pogledi so v presledku pohlepno in razburjeno kadili cigarete, katere jim je nekdo dal. Zdela se je, da so enako srditi na bedasto drhal, ki se motovili okrog njih, kakor na umorjenca, ki sta ležala nepremična in izgubljena med cepetajočimi koraki radovedne množice.

Malo kasneje sta bili trupli neznanih mučnikov obešeni na posebnih vislicah na zidu pod pokopališčem, tako da ju je bilo dobro videti od vseh strani. Njuni postavi sta se

spet potegnili, dobila sta prejšnjo podobo in postala ravna, sloka, podobna si kakor brata. Zdela sta se lahka kot iz papirja. Glavi sta jima postali majhni, ker se je vrv urezala globoko pod brado. Obraza sta bila mirna in blede, ne pa posinjela in spačena kakor pri tistih, ki so živi obešeni; noge sta imela skrčene, stopala moleča malce naprej kakor v zaletu.

Tako ju je videl des Fosses, ko se je popoldne vračal. Eden je imel na rami odtrgan rokav umazane srajce in ta zaplata platna je rahlo frfotala v lahni sapi.

Stisnjenih čeljusti, toda trdno odločen, da tudi to pogleda s svojimi očmi, pretresen, toda v nekakšnem slovesno mirnem razpoloženju, je mladi mož opazoval obešeni trupli.

To Težko in slovesno razpoloženje mu je ostalo še dolgo. Z njim se je vrnil v konzulat. Daville se mu je zdel majhen, razburjen in preplašen od malenkosti, Davna pa grob in zabit. Vsi konzulovi strahovi so se mu zazdeli otročji in nestvarni, njegove opombe pa brezkrvne, knjižne ali malenkostno in nespodobno kancliskije. Sprevidel je, da o tem z njim sploh ne bi mogel govoriti po vsem, kar je videl na lastne oči in globoko, neizrečeno občutil. Le po večerji je v svojo knjigo o Bosni v tistem razpoloženju vnesel posebno, verodostojno in stvarno poglavje: »Kako se v Bosni izvršujejo smrtni obsodbe nad rajo in uporniki.«

Ljudje so se privajali ogabnim, krvavim prizorom, takoj so pozabljali stare in samo iskali novih in raznoličnejših.

Na steptani planoti nad hanom in avstrijskim konzulatom so uredili novo morišče. Tukaj je vezirjev rabelj Ekrem robil glave, ki so jih nato natikali na kole.

Pri von Mittererju je izbruhnil stok in jok. Ana Marija je skakala možu v oči in vreščala: »Josip, za božjo voljo!«

v vseh tonih in prelivih, ga zmerjala z Robespierrom, pospravljala in se pripravljala na beg. Potem je pa utrjena in izdivjana padla možu v objem in jecljala kakor nesrečna kraljica, ki mora pod giljotino in jo rabelj že čaka pred vrati.

Mala Agata, resnično prestrašena, je posedala v nizkem naslonjaču na motovžu in potihlo jokala s potoki solza, kar je von Mittererja bolelo huje kot vse prismodarije njegove žene.

Bledi in grbasti tolmač Rotta je tekkel od Konaka do muteselina, prosil, podkupoval in rotill, naj pred poslopjem konzulata ne usmrdjujejo.

Še isti večer so prignali na trg deset krajiških Srbov, kmetov, in jih ob luči svetilk in bakel pobili med vrisčem, tuljenjem, prerivanjem in plesom podivjanih Turkov. Glave umorjenih so natakili na kole. Vso noč je prav v konzulat odmevalo renčanje sestradih mestnih psov, ki so se takoj natepli. V mesečini je bilo videti, kako psi naskakujejo kole in trgajo kose mesa z odsekanih glav.

Šele naslednji dan, po konzulovem obisku kajmakamu, so pobrali kole in nehali moriti na tem kraju.

Daville ni hodil z doma in je le kdaj pa kdaj zaslišal zamolklo in oddaljeno vpije množice, toda Davna mu je natančno poročala o preplahu in morijah v mestu. Ko je zvedel, kaj se godi pred avstrijskim konzulatom, je zdajci pozabil ves svoj strah in ozire. Z nikomer se ni posvetoval, niti za hip se ni vprašal, ali je to v skladu z mednarodnimi običaji in koristjo službe, temveč se je usedel in napisal von Mittererju pismo.

To je bil eden tistih trenutkov v življenju, ko je Daville jasno in prav, brez svojega navadnega omahovanja vedel, kaj je treba storiti in kaj sme.

Primerjave, ki se tičejo nas vseh:

Stopnja agrarne proizvodnje zahteva naglejšo usmeritev naboljšanje kvalitete pridelkov

V gospodarskem letu 1961-62 je avstrijsko kmetijstvo pridelalo toliko krušnega žita, govejega mesa, svežega mleka in mleka v prahu, sira in masla, da ponudba ni le krila potreb. po teh živilih v deželi, marveč je omogočila nadaljnje povečanje njihovega eksporta. Tudi pri krompirju, smetani, skutu in masti je domača proizvodnja docela krila potrebe v deželi.

Temu nasproti je domače kmetijstvo potrebo po krmnem žitu krilo le do 73 %, po sladkorju do 96 %, po teletini do 90 %, svinini do 98 %, zelenjavi do 90 % in svežem sadju do 91 %. Potrebo po mesu perutnine je domače kmetijstvo krilo le do 65 %, po jajcih do 82 %, po vinu do 73 % in po sadnih sokovih do 80 %. Potrebo po ribah pa je domača proizvodnja krila le do 28 %, pri rastlinskih oljih pa komaj do 9 %.

Takšno prehrabeno bilanco za leto 1961-62 so objavila »Statistična poročila« na podlagi računov ministrstva za kmetijstvo in notranjega ministrstva. Pri tem pa »Statistična poročila« posebej poudarjajo, da je sorazmerje med proizvodnjo krušnega žita in med proizvodnjo krmnega žita še vedno zelo slabo. Tako je bilo v letu 1961-62 pridelanega 129.000 ton več krušnega žita kot v letu poprej, vsled česar je bilo 13 % krušnega žita pokrmljenega. Temu nasproti je proizvodnja krmnega žita nazadovala za 100.000 ton in je bilo vsled tega treba uvoziti 114.000 ton več krmnega žita kot v letu 1960-61. Spričo tega je le 87 % produciranega mesa izviralo iz domače krmne proizvodnje. Proizvodnja mesa postaja — v daljšem razvoju gledano — čedalje bolj neodvisna od uvoza. V povprečju le 1955—1959 je domača krma zadoščala le za 76 % proizvodnje mesa.

Proizvodnja krompirja in slakorja je v letu 1961-62 nazadovala: pri krompirju za 414.000 ton, pri sladkorju pa za 82.000 ton. Nazadovanje je v glavnem povzročila potreba po ročni delovni sili, ki jo zahtevata krompir in sladkorna pesa, posebej še zaradi tega, ker na družinskih kmetijah te proizvodnje ni mogoče ustrezno mehanizirati.

V živalski proizvodnji pa je v tem letu prišlo na vseh področjih do nadaljnega vidnega porasta. Ta porast je pri mesu znašal 26.000 ton, pri jajcih 1.000 ton, pri mleku 64.000 ton, pri siru 2.500 ton in pri maslu 1.000 ton.

Kmetijska šola Podravljje bo preizkusila:

Nove slovenske sorte krompirja

Kakor smo že poročali, so v Slovnijski po večletnem sistematičnem selekcijskem delu vzgojili osem novih sort krompirja, ki jih je potrdila republiška komisija za potrjevanje posevkov in semenskega blaga. Ta komisija je dala novim slovenskim sortam krompirja tudi imena in sicer: Vesna, Jubilej, Karmin, Cvetnik, Dobrin, Igor, Viktorija in Matjaž.

Kmetijska šola v Podravljah si je od vseh teh sort zagotovila ustrezne količine za svoje poizkuse.

V avstrijski agrarni zunanji trgovini je agrarni import še vedno večji od agrarnega eksporta, čeprav ta vidno narašča. Agrarni eksport, ki je leta 1960 predstavljal vrednost 1.473 milijonov šilingov, se je povečal na vrednost 1.768 milijonov šilingov v letu 1962, ko je predstavljal 5,4 % celotnega avstrijskega eksporta. Več kot dve tretjini vrednosti avstrijskega agrarnega eksporta je bilo ustvarjenega s produkti živalske proizvodnje.

Agrarni import je v letu 1962 znašal 6.689 milijonov šilingov ali 16,5 % celotnega avstrijskega importa. Skoraj polovico vrednosti agrarnega importa predstavljajo žito in mlevski izdelki (19,4 %), druga krmila (3,6 %) ter sadje in zelenjava (23,9 %).

Slovenska kmečka zveza obvešča:

Akcija za kultiviranje zemljišč v letu 1963

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo in koroška deželna vlada sta razpisala subvencije za kultiviranje kmetijskih zemljišč. Akcija obsega ukrepe

- za odpravo posledic vojne in povojne škode na kmetijskih zemljiščih;
- za odpravo jarkov, globač in bregov po zaključeni zložitvi zemljišč;
- za zboljšanje rodovitnosti zakisanih travnikov in močvirij po njihovi osušitvi;
- za zboljšanje rodovitnosti splošno slabih travnikov, pašnikov in senožeti;
- za odpravo ovir, ki so napoti mehaničnemu obdelovanju njiv in travnikov;
- za trebljenje posekanih gozdnih površin in starih sadovnjakov;
- za očiščenje zemljišč, ki so bila ob hudo urju zanešana od gruča;
- za razstrelitev iz zemlje štrlečih skal na njivah in travnikih.

Višina prispevka se ravna po višini skupnih stroškov kultiviranja. Načelno smejo biti prispevka deležni le kmetje, ki kultiviranja iz svojega ne morejo izvesti. Prispevek je mogoče doseči le, če je v izvedbo ukrepa privolila pristojna vodogradna in gozdna oblast ali pa kmetijska zbornica in če se prosilec obveže, da bo vse ukrepe izvedel točno po predpisih.

Prošnje za subvencijo je treba vložiti pri

Kar tiče domače potrošnje kmetijskih pridelkov za prehrano, je tudi leto 1961-62 stalo v znamenju tendence prejšnjih let. Nazadovala je potrošnja moke in škrobnatih hranil, krompirja in masti. Nazadovala pa je tudi potrošnja mleka, vina in domačega sadja, medtem ko se je potrošnja južnega sadja povečala. Povečala pa se je potrošnja sladkorja, mesa vseh vrst, jaje, rib, skute in sira, sadnih sokov in piva. V primerjavi s povprečjem let 1955—1959 je bil porast potrošnje največji pri sadju (32,9 kg na osebo in leto), pri pivu (13,3 kg) in pri mesu (10,3 kg), najbolj pa je nazadovala potrošnja pri moki (13,2 kg) in pri mleku (12,7 kg), medtem ko je pri mlečnih izdelkih narasla za 2,1 kg.

Na splošno po vsem tem lahko rečemo, da postaja avstrijsko prebivalstvo in turisti, ki prihajajo v deželo, pri hrani vedno zahtevnejši. To in nastajajoči viški v živalski proizvodnji pa zahtevajo od nas, da pričnemo bolj kot doslej skrbeti za zboljšanje kvalitete naših kmetijskih pridelkov in da se bolj kot doslej lotimo izgradnje organizacije vnovčenja le-teh.

pristojni okrajni kmečki zbornici najkasneje do 31. maja 1963.

Potrebne stroje za kultiviranje zemljišč slavi na predhodno prošnjo na razpolago kmetijska zbornica.

Za izvoz le še goveda nad 500 kg teže

Kakor poroča »Kärntner Wirtschaft«, je od 1. aprila 1963 naprej mogoče dobiti dovoljenje za izvoz živine le še za goveda, ki so najmanj 500 kg teška. Živinozdravniki, ki nadzirajo nakladanje živine, morajo odkloniti vsako govedo, ki te teže nima.

Prijave za mala osuševanja v letu 1964

Vodogradni urad koroške deželne vlade je objavil, da bo tudi v letu 1964 nadaljeval z osuševanjem manjših kmetijskih zemljišč, ker to osuševanje pomaga večati gospodarsko moč kmečkih obratov. Vsem kmetom, katerih zemljišča so v malem obsegu za močvirjena, priporočamo, da še letos, najpozneje do 31. maja 1963, prijavijo ta zemljišča k osuševanju. Prijave je treba predložiti pristojnim vodogradnim uradom (Wasserbauamt) v Celovcu in Beljaku, kjer so na razpolago tudi potrebni formularji. Hkrati s

Integracija je sodelovanje in delitev dela

Vsako sodelovanje in vsaka delitev dela v kmetijstvu sta le uspešna, če njuna misel in spoznanje njune potrebe koreninita na vasi v vsakem kmetu posebej. Kmetijstvo bo prehod v evropsko integracijo uspešno prestalo in se v njenih pogojih uveljavilo le tam, kjer se bo že v malem odločilo za sodelovanje in delitev dela. To je jasno, kot je resnica, da bo v bodoče kmet lahko ostal le še tisti, ki kmet ostati hoče.

Sodelovanje in delitev dela v kmetijstvu sta mogoča le v združevanju kmetov na vasi v sorbo lažje proizvodnje in zlahtnjenja kmetijskih pridelkov ter v kmetijskem združništvu, ki mora skrbeti za odkup, predelavo in vnovčenje teh pridelkov. Vsaka druga pot kmetijstva v razvijajočo se integracijo ne bo v korist kmečkih ljudi, marveč le v njihovo škodo.

Tako nekako lahko orišemo mnenje prezidenta nemške Raiffeisenove zveze, dr. Sonnemann, o organizaciji kmetijstva v pogojih evropske integracije. Dr. Sonnemann pa se zavzema tudi za odkupne pogodbe med kmeti in zadrugami na eni in med zadrugami ter industrijo in trgovino na drugi strani. S tem v zvezi pravi: »Odkupne pogodbe je mogoče skleniti in držati le, če si zadruga nasproti svojim članom zagotovi jamstvo v obliki proizvodnih in dobavnih pogodb. Mimo tega morajo zadruga preiti k plačevanju po kvaliteti prevzetega blaga in pri tem razviti ustrezen sistem pogodbenih kazni ali pa izključitve članov, ki pogodb ne bi držali. V tem prizadevanju zadruga ne bodo mogle mimo splošne težnje po večjih obratih, ki so predpogoj, da se bodo lahko uveljavile v tekmovanju z nezadrugami trgovskimi podjetji in kreditnimi zavodi.

Zadruga pa morajo biti pripravljene, da bodo tudi sodelovale z drugimi partnerji na trgu, da bodo n. pr. s prehrabeno industrijo in prehrabeno trgovino ustanovljale potrebna skupna podjetja za predelavo kmetijskih pridelkov. Pa tudi z obrtniki na področju prehrane, predvsem z mesarji obstoja cela vrsta možnosti sodelovanja in delitve dela.

Skupni trg in dejstvo, da so tudi izven nje vsod kooperacijska in integracijska prizadevanja najuspešnejša pot uveljavljanja v moderni industrijski družbi, nas silijo, da se v te misli poglobimo. Prav to, da moramo v naši živalski proizvodnji računati z nadaljnjim naraščanjem viškov, istočasno pa tudi z vedno ostrejšo konkurenco na tržiščih, nas silita, da pridemo v tej smeri kmalu do konkretnih zaključkov in da jih pričnemo konsekvентno uveljavljati.

prošnjo je treba vplačati tudi prispevek 200 šil, za projektiranje osuševanja.

Za osuševanje malih zemljišč so na razpolago tudi subvencije. Njihova višina se ravna po obsegu projekta in po potrebnosti prosilca.

Seveda je v pismu omenil tudi boginjo vojne Belono in »žvenket orožja«, ki še vedno traja, kakor tudi zvesto službo, ki jo oba dolgujeta svojemu vladarju.

»Vendar mislim,« je pisal Daville, »da ne grešim proti vaši občutljivosti ne proti svoji dolžnosti, ko vam izjemoma in v docela posebnih okoliščinah pišem teh nekaj besed.

Z gnusom in ogorčenjem, tudi sami žrtvi vsakodnevnih divjaštev, vedoč, kaj se dogaja pred vašo hišo, vas prosiva z ženo, da verjamele, kako v teh trenutkih misliva na vas in na vašo družino.

Kot kristjana in Evropejca kljub vsemu, kar nas trenutno loči, želiva, da v teh dneh ne ostanete brez besed najinega prijateljstva in znamenja tolažbe.

Sele ko je po posredni poti poslal pismo v konzulat na drugem bregu Lašve, je Daville podvomil, ali je storil prav ali ne.

Isti poletni dan, ko je von Mitterer prejel Davillovo pismo — bilo je 5. julija 1809. leta — se je vnela bitka pri Wagramu.

Deset najlepših julijskih dni je vladala v Travniku popolna anarhija. Neka nalezljiva in splošna ponorelost je podila ljudi iz hiš in jih podžigala, da so počeli neverjetne in prečudne stvari, ki še mislili niso nikoli o njih. Dogodki so se razpletali sami od sebe, po neki logiki krvi in popačenih nagonov. Situacije so se ustvarjale po naključju, spričo kakega vzklika ali prešernih šal, se spreminjale, nepričakovano plahnele ali se kar na sredi trgale. Skupine neodraslih fantinov so zavile v eno smer in z enim ciljem, našle spotoma kak drug, razburljivejši prizor, pustile vse v nemar in se začele strastno zanimati zanj, kakor bi ga bile tedne in tedne pripravljale. Gorečnost teh ljudi je bila presenetljiva. Vsak je gori od želje, da bi koristil obrambi vere in dobrega reda; in vsak je z najboljšim prepričanjem

in sveto razvnetostjo hotel ne le z očmi, temveč tudi z rokami sodelovati v ubijanju in mučenju izdajalcev in pokvarjenih ljudi, ki so krivi za vse bridko zlo v deželi, kakor tudi za vsako osebno nezgodo in trpljenje slehernega posameznika med ljudmi. Ljudje so hodili na morišče, kakor bi šli na božjo pot, kjer čudodelno ozdraviš in se ti golovo olajša vsakršna muka. Vsak je sam hotel pripeljati kakega upornika ali vohuna, osebno sodelovati pri njegovi kazni, sklepati o kraju in načinu njene izvršitve. Prepirali in pretepali so se zastran lega in z vsem svojim ognjem in razkačenostjo netili ta medsebojni obračun. Pri marsikaterem zvezanem obsojencu je bilo često videti tucate revnih Turkov, kako razburjeno otepljejo z rokami, se prepirajo in preganjajo kakor okrog koštruna, ki je naprodaj. Pedenj dolgi fantiči so klicali drug drugega, zasoplo tekali, da so hlače mahadrale za njimi, namakali svoje nožičke v krvi umorjenih, potem pa se z njimi podili in plašili po okolici mlajše od sebe.

Dnevi pa so bili sončni, nebo brezoblačno, mesto polno zelenja, vode, zgodnjega sadja in cvetja. Ponoči je sijala mesečina, bistra, prosojna in hladna. Podnevi in ponoči je pa divjal krvavi karneval, v katerem so vsi hoteli isto, pa nihče nikogar ni mogel razumeti niti sam sebe spoznati.

Razburjenje je bilo vsesplošno in je zajemalo vse okrog sebe kakor epidemija. Vzkipele so davno ugasle mrznje in oživljala stara sovraštva. Prijemali so nedolžne ljudi ali pa so se dogajale usodne zamenjave in nespোরazumi.

Tuji iz obeh konzulatov niso hodili iz hiš. Kavazi so jim poročali o vsem, kar se je zgodilo. Izjema je bil samo Cologna, ki ni mogel strpeti v svoji vlažni, osamelosti hiši. Stari zdravnik je izgubil upanje in voljo do dela. Hodil je v konzulat, čeprav je moral skozi pobesnelo množico ali

mimo morišč, ki so nastajala zdaj tu, zdaj tam. Vsi so opazili, da je vedno razburjen, da mu oči nezdravo gorijo, da drhti in se mu zapleta beseda. Ponoreli vrtnec, ki je divjal v tej globanji, je privlačeval starca ko vrtnec slamnato bilko.

Nekega dne, ravno opoldne, ko se je vračal iz konzulata, je Cologna trčil na sredi čaršije ob krdelo Turkov prostovoljcev, ki so peljali zvezanega in pretepenega moža. Lahko bi bil zavil v kako stransko ulico, toda krdelo ga je nemilo in nepremagljivo mamilo. V trenutku, ko se je približal za nekaj korakov, je iz krdela odjeknil glas:

»Doktor, doktor, za božjo voljo, ne pustite, da izgubim glavo!

Cologna je kot očaran stopil bliže in s svojimi kratkovidnimi očmi spoznal meščana Fojnice, katoličana, nekoga Kuliera. Človek je vpil, bruhal besede, ne vede, kaj bi prej rekel, in rotill, naj ga pustijo, ker je nedolžen.

Ozirajoč se, s kom od te drhali bi lahko govoril, je Cologna srečal veliko mrkih pogledov. Toda še preden je utegnil kaj reči in storiti, je stopil vmes neki dolgin koščen bledih lic in se izprsil v zdravnikovo:

»Pojdi svojo pot!

Glas mu je drhtel in bil nasičen z besom, ki je udarjal skozi neko prisiljeno in zlobno zadržanost.

Ko bi ne bilo tega človeka in njegovega glasu, bi starec morda res nadaljeval svojo pot in Fojničana, ki mu ni pomoci, prepustil njegovi usodi. Ampak ta glas ga je privlačeval kot globina. Hotel je povedati, da pozna tega Kuliera kot zvestega podložnika, hotel je vprašati, kaj je zagrešil in kam ga peljejo, toda dolgin ga ni pustil govoriti.

»Pojdi svojo pot, ti pravim!« je Turčin zvišal glas.

»Ne, ne boš! Kam peljete tega človeka?«

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

Kurt Tucholsky

Londonska zaljubljenca

Sobota opoldne je in na Piccadilly Cirkusu teče promet počasneje, skoraj svoje lastno govorjenje lahko slišiš, kajti mogočna centrifugalna sila je poglajala Londončane iz mesta — weekend. To je edini čas v tednu, ko lahko rečeš: promet caplja mimo tebe, sicer tu prav nič ne caplja. Zdaj pa je vse prevzelo veliko brepenenje: ven. Na svidenje, City!

Toda, precej jih je še tukaj. Tako igrajo v gledališčih na Shaftesburyski aveniji pretresljive lepe igre »Jesenski krokus« ali »Kako zelo so sladke nevestine solze«, nemara je naslov igre drugačen, toda po fotografijah, ki vise v izložbenem okencu, bi rekel, da je tak. In pred gledališčem sede na majhnih stolčkih dolge vrste žena in deklet in tudi nekaj moških, v vrsti sedijo, ker imajo neoštevilčene sedeže in mir in čas, in tako bodo čakali, dokler ne odpro vrat. Da se ne bi dolgočasili, so prinesli s seboj časnike in cigarete in sladkorčke in prijateljice, potem je tukaj tudi stari poulični pevec, ta jim po malem prepeva, in sredi pločnika, tam, kjer čakajo taksi, in stoji, oprostite izrazu, neki možak na glavi in opleta z nogami. Sicer pa ga le malokdo pogleda, vendar ne smemo misliti, da vsi Londončani zmeraj stoje na glavi in opletajo z nogami, potopisi v tem pogosto grešijo. Možak tega gotovo ne počenja v svojo zabavo — kako je že pred kratkim dejal neki plesalec stopa v varietej? »Treba si je poiskati kak manj naporen način služenja denarja!« Seveda. Ta torej stoji na glavi.

Mimo pa hitijo in brzijo in hodijo in vozijo in tekajo. Jaz tudi.

»Excuse me!« Skoraj sem jo podrl.

Sredi pločnika stojita, on in ona, in levo in desno valovijo mimo njiju ljudje. Ne vidita jih. Gledata se. Počasi se obrnem in počasi stopim mimo njiju. Štirikrat sem se obrnil in štirikrat stopil mimo njiju.

Nič ne govorita. Gledata se. Vseskozi se samo gledata.

On govori z očmi: »Tako vendar ne bo šlo dalje«, pravi, ne da bi odprl usta. »Že nekaj tednov je tako — toda dalje ne bo šlo več! Tu nekaj ni v redu! Je kdo drugi? Seveda je kdo drugi. Lahko si mislim, kdo je. Vem, kdo je. Sybilla! Zato vsa najina ljubezen? Zato?« — Ona mu odgovori z očmi, zelo malo mu pove. »Ne vem,« pravi, ne da bi odprla usta. »Ne vem. Saj nimam nič proti tebi.« Vsa je zlezla vase in neka bolj reprezentančna Sybilla stoji tu in zavrača napade z lepimi črnimi očmi. Skoraj jih ni treba zavračati — obzidje je tako visoko...

»Sybilla...!« pravijo njegove oči. Njene ne odgovore.

»Se še spominjaš,« pravijo njegove oči. »Se še spominjaš? Se spominjaš večera na obali, ko je v šotoru poleg igral gramofon in sva pod drevesi plesala na tujo muziko? In potem sva plesala proč, zmeraj dalj, zmeraj dalj, in na koncu sva le še čisto tiho slišala muziko. Se še spominjaš?« — Nič ne odgovore njene oči. Negibno stojita, v tem brumečem veletoku ljudi, in mnogi se zadevajo obnju, onadva pa za to sploh ne vesta. »Se še spominjaš?« govore njegove oči. »Šla sva skozi Hampstead, spremljal sem te domov, in odtlej poznam vsako vrtno ograjo in vsake drog in vsako hišo na tej poti — vsakega in vsega se drži po ena tvoja beseda... se spominjaš?« Njene oči so se pobesile, kakor tenčica leži na njih, in nič ne odgovori. Vidim, kako hoče on prek svojih oči zmagati s silo — pa mu nič ne pomaga, ona je močnejša. Vzravna se, saj je vendar mož; toda nič mu ne pomaga, kajti ona je ženska. On tega ne razume. Zaljubljenec nikoli ne razume, da tisto, kar je bilo, nekoč nič več ne velja — nekoč je pač bilo! In ti, bedak, misliš, da mora biti zmeraj tako? Toda zmeraj ni tako.

DOMISLICE

● Resnica pozna tudi svoje meje. Videti jih je treba tam, kjer se resnica spremeni v nevljudnost ali celo prikrito zlobnost.

*

● Kritiki je tisti, ki tudi pri najboljšem najde vsaj drobec slabega.

Mali deček, ki še ni imel pet let, je našel barve razcvetelih rož v parku. »Rdeča in zelena in modra in vijolična...« je povedal mladi ženi, ki je sedela v orehovi senci. Nasmehnila se mu je. To ga je opogumilo. Vrnil se je in spet sedel k njej. Vztrajno jo je gledal.

»No, kaj pa gledaš?« ga je vprašala.

»Tebe, Käte,« je rekel deček. Skušal je podaljšati prijeten občutek privlačnosti, ki ga je vedno navdal, kadar ga je vzela s sabo na sprehod iz njegovega tihega, odličnega doma, kjer je zvišeno kraljevala njegova mati.

Walter Kaufmann

M = A = J

Käte mu je položila roko okoli drobnih ramen. Naslonil je nanjo svojo skušnjo glavo. Poljubila ga je na mehke lase.

Ko se je ohladilo in je veter začel zibati listje, je vstala, ga prijala za roko in počasi odšla z njim po poti proti vratom parka. Dečku se je zdelo, kot da se Käte spominja nečesa lepega. Temne oči so ji bile zamišljene in ustnice razprte v smehljaju. Kako se je zredila v tako kratkem času, je pomislil. Tisto o malem fantku, ki raste notri v njej, mora biti res. Pa je bilo vseeno malo

KAREL ČAPEK

Trije

Sonce je že od ranega jutra pripekalo na rumeno steno zakotne hiše. Nasproti stoječe hiše so bile že v senci, ko se je bežni sončni pramen ukradel na okensko polico in z zlatim sojem osvetlil notranjost sobe, zbudil moža, ki je glasno zavezal in nato z navadami vsake nedelje vstal. Marija je v tesnobni ogabnosti stresla z rameni in odločila šivanje na krilo. Z brezizraznim pogledom se je zazrla skozi okno. Kostanj na dvorišču je pred nedavnim cvetel; ostali so samo osušeni cvetovi. V tem trenutku je spoznala, da se ji zaradi pretežke gorja, ki ji je ključalo v prsih, lahko zagnusi tudi vse lepo. Če bi hotela opredeliti željo po izpovedi, bi to lahko imenovala spomine; nikdar se ni o sebi govorila niti možu ali komu drugemu. Zdelo se ji je, ko da se ji je vsa preteklost zvila v klobčič, z nitko je začela odvijati dogodek za dogodkom in s to težbo bi rada potešila ranjena čustva. Vendar so bili vsi dogodki tako blizu, da se je zbal z mislijo dotakniti že tako bolečega mesta.

Predvsem jo je preganjala zavest, da vsak ve o tem, da jo vsi obsojajo zaradi zakonske nezvestobe. Ko so ji toliko z raznimi namigovanji to pokazali — nekateri na surov način, drugi s prijateljsko zaupljivostjo ali s karajočim pogledom, ni bilo nikogar, ki mu ne bi bila dolžnost reči ji kaj groznega. Ta sosed govori v njeni navzočnosti o vlačugah, druga se zgraža nad prekomernim uživanjem mladega sveta — ah, koliko grozot mora prenesti!

Čeprav se je Marija silila h kljubovanju proti tem pretečim in vsiljivim mislim, je vse mu podkopavala trdna tla — slaba vest. Potem je neotlažljivo jokala. Ni se mogla več zateči ne k ljubcu ne k človeku, ki ga je ogoljufala za ljubezen. Proti vsem namigovanjem se je zdaj obnašala, kot da se je ne tiče.

A Marijin mož? Sprva ni verjel pripovedovanju ljudi, a ko ga je začel razjedati dvom, je popival. On, človek, ki je vedno ljubil red, je zapadel v popolno malodušje, dokler mu v službi niso zagrozili z upokojitvijo. Z Marijo o tem dolgo časa ni govoril. Ker je žena zahajala v ljubimčevo stanovanje, je moral čakati na večerjo, vzrotil. Ljudje so ga imenovali dobričino. Mariji pa se je prav zaradi te neodločnosti in dobrote še bolj zastudil.

Pramen svetlobe je padel na zid. Marija mu je zamišljeno sledila. Iz sobe je bilo slišati enakomerno dihanje, a nenadoma se je na divanu mož premaknil. Vstal je in v nogavicah prišel k Mariji, kot vsako nedeljo. Najprej je bobnal s prsti po mizi in govoril sam s seboj hodil kamentertja. Maria se je plaho ozrla

čudno in skrivnostno misliti o tem. Tako temno je notri in toliko časa! Spomnil se je, kako mu je mati rekla: »Käte bo dobila otroka.« Pozneje, ko je hotel vedeti, pa še: »Ne, pri tebi je bilo drugače. Ljubka štorčlja te je odložila na našo okensko polico.« »Käte,« je vprašal, »kako to, da je mene prinesla štorčlja, tvoj fantek pa je ves čas prav notri v tebi?«

Käte je bila malo presenečena, vendar se mu je nasmehnila. »To je zato, ker je tvoj oče bogat, oče mojega otroka pa reven.« »Ali je štorčlja zelo draga?«

»Da,« je rekla Käte, »zelo.«

Zaslišal je za njima urne korake, še preden jih je zaslišala Käte. Neki mož je prihajal čez travnik za njima naravnost iz luči zahajajočega sonca. Imel je široka ramena in dolge noge. Čepico je imel raztrgano in njegov usnjeni jopič je imel prekratke rokave.

»Kaj hoče mož?« je vprašal deček.

»Kakšen mož?«

Käte se je obrnila in istočasno spustila njegovo roko. Bilo mu je, kot da ga je odrinila. Njen prizadeti obraz ga je vznemiril.

po njem, kajti slutila je, da mu leži beseda na ustih...

S tem: kakšne stroške povzroča žena možu, kako drago je življenje v zakonu, je začel že davno.

Nekoč, v prvih časih zakona, si je prišla na obleko šopek umetnih rož. Takrat je še razumel, da mora biti žena lepa in vabljiva. Denarja pa je bilo vedno manj.

Ko pa se je čez nekaj let vrnila od šivilje s preurejenim krilom, so besede: »Potrebujem nov klobuk! Zame nič več ne skrbiš!« padale kot grob očitke za plačan izdatek.

Takrat se je v sebi skrušena zlomila in jokajoč potožila mlademu, komaj znanemu Baudyšu, da jo mož zanemarja in ji v lakomnosti ne pusti kupovati oblek. Pri prihodnjem sestanku jo je ljubček pričakal z darilom — blagom za obleko, ki pa ji ni ugajalo. Vračala se je domov razdvojena, pod težo občutene krivde. Ko je doma razprostrla blago, jo je s prihodom presenetil mož.

»Je to od Baudyša?« jo je z gnevom vprašal.

Marija je osramočena molče povsila oči in se zamislila. Kot mlada žena je bila prepričana v iskrenost in ljubezen darovalca raznih dobrot, ki jih sprejme ljubljeno bitje. V trenutku po moževem vprašanju pa se ji je zagnusilo podarjeno svileni blago, sprejeto povabilo na čašo vina, vse, kar bi jo moralo še v bodoče vezati na tega Baudyša. V obupu nad samo seboj bi najraje kriknila. Od tega dne pa je zopet preteklo mnogo vode.

Sončni žarek je na svoji poti po steni najprej obsvtil sliko Marijine matere, močne kmečke žene, s prodornim pogledom, nato pa Marijinega moža, s katerega pogledom se je Marija srečala. V zadregi je pričela hitreje šivati, ker se je šele ob pogledu na moža spomnila, da ima v rokah tisto Baudyševo sploko, kot takrat...

»Imaš to od Baudyša?« jo je mož s presenetljivo spremenjenim glasom vprašal.

Čez nekaj trenutkov obojestranskega molčanja pa si je sam na svoje vprašanje odgovoril:

Baudyš ji je podaril!«

»Že davno,« je spregovorila Marija s komaj premikajočimi ustnicami. Mož je nemirno hodil po sobi.

»Poslušaj, Marija!«

Mlada žena je sklonila glavo, zavedajoč se, da se bo zdaj zgodilo nekaj odločilnega.

»Že dve leti nismo ničesar prihranili. Če kdo od naju zbolí... Rad bi, da bi ti poskrbela... Bliža se jesen...«

Bilo je moreče tiho. Marija je šivala in popolnoma nezavedno vbadala iglo.

Molče je obsljal poleg nje.

»Käte,« je zaslišal moža, ko ju je dohitel, »hvala bogu, da sem te našel.«

»Kaj pa je?« je vprašala Käte. »Kaj?«

»Heina so zaprli in Erwina tudi. Policija je bila v najini sobi. Vzeli so vse, letake in knjige. Si ti spravljala pisma, ki sem ti jih pisal?«

»Da,« je zaslišal Kätin šepet.

Videl je, da je možev obraz postal trd in da so se mu oči zožile. Zdaj se ga je bal.

»Potem morava oba oditi,« ji je rekel. »Zdaj. Takoj.«

»V mojem stanju...«

»To je konec, Käte. Čez mejo morava. Pelji otroka domov in pridi čez pol ure nazaj. Pohiti.«

»Tako hitro ne morem.«

»Poskusi!«

Deček je umaknil roko, ko jo je hotela prijeti. Jezno je gledal moža. »Ne maram te,« je rekel.

»Daj, dravec, hitro,« je rekla Käte.

Obotavlja se, se je šel za njo. Ozrl se je. Mož v usnjenem jopiču je stal med gredami cvetic. Deček je stekel za Käte. »Že grem,« je zaklical.

»Greš nazaj k njemu?« jo je vprašal na cesti.

»Da, dravec.«

»Mene ne maraš več?«

»Seveda te maram. Saj veš, kako te imam rada.«

»Zakaj jokiš?«

»Saj ne jokam,« je rekla Käte in se nehoče pogladila po obrazu s konci prstov. Lasnica ji je padla na tla. Deček jo je začel iskati. »Pusti,« mu je rekla in si popravila pramen las, ki ji je padel na blede čelo. »Hitro!«

Za tretjim voglom sta že lahko videla dečkov lepi dom sredi med drevjem in vilami. Mlada žena je oklevala. Potegnila je dečka k sebi in ga stisnila. Na licu je začutil solze. Ustnice so se mu začele tresti.

»Ali nikoli ne prideš nazaj, Käte?«

»Nekaj časa ne.«

»Rad bi videl malega fantka, ko bo prišel na svet.«

»Pokazala ti ga bom. Zdaj pa steci.«

»Pojdi z mano!« je zaprosil.

»Ne, steci domov. Prosim, dravec.«

Spustila ga je. Pogledal jo je. Nenadoma se mu je zazdela tuja. Bilo mu je, kot da ga je mrzla roka prijala za tilnik. Obrnil se je in stekel po drevoredu proti domu.

Bilo je maja 1933 v Nemčiji v mestu Ruhr.

»Vidiš, oba bi potrebovala obleko, a vem, da nimava denarja. Tako je, kaj ne, Marija?«

Marija bi se najraje zjokala nad njegovimi ponošenimi oblekami, ki jih je sleherni dan obračala v rokah in poznala popolnoma vse natrgane niti.

Siloma se ji je ukradel v spomin dogodek prejšnjega dne, ko se je uprla vsiljenju šopa bankovcev, ki so ji kot vsako darilo razjedali dušni mir. Premišljanje pa so pretrgale možev besede.

»Vidiš Marija, nimam mnogo denarja, a...«

»V moji denarnici...« je razburjeno začela.

»Kaj hočeš?«

»Vzemi... mojo denarnico!«

Odprl jo je. V nji je našel šop zmečkanih bankovcev, kakor jih je prejšnji večer stlačila.

»Čigavo?«

»Naše.« mu je odvrnila.

Mož je odrevenelo gledal na sklonjeno ženo in ni vedel, kaj naj reče.

»Lahko shranim?« je vprašal tiho.

»Kakor želiš.«

Prestopal je v nogavicah in končno brez besede odšel v sobo. Ko se je vrnil, je mehko vprašal nad perilom sklonjeno Marijo:

»Marija, ne bi hotela z menoj na sprehod?«

Rahlo je vztrepetala ob teh mamečih besedah, a molčala.

»Mar naj grem kot vedno v kavarno? Saj sem tam vse leto...«

»Pojdi,« je zašepetala.

Ves osupel se je obrnil k vratom in ji še rekel:

»Če bi hotela ven... Lahko večerjam zunan,« in odšel.

Mariji se je izvil iz prsi presunljiv »ne!« in je sunkovito naslonila glavo na mizo. Ta dan ji je jok zadušil v prsih misel na spravo in novo pričeto življenje.

Speč zmaga Št. Janža
ŠT. JANŽ — RUDA 5:2

V zadnji prvenstveni nogometni tekmi drugega razreda je Št. Janž zanesljivo premagal slabo moštvo Rude in si nekoliko izboljšal položaj na lestvici, katero sedaj vodi borovljenska DSG. Tekma sama je bila zanimiva le v toliko, v kolikor so domači napadalci, ki pa se niso posebej odlikovali, kar petkrat potresli nasprotno mrežo in s tem napravili veliko veselje domači mladini, saj pri nogometu štejejo le goli.

Tudi celovška Austria uspešna:
AUSTRIA — LASK 1:0

Z edinim golom, ki ga je dosegel Lorber II iz nekoliko dvomljivega položaja, je domača Austria v slabi tekmi osvojila obe točki ter si s tem nekoliko povečala upe za obstanek v ligi. Gostje, ki so se pred kratkim še potegovali za prvo mesto, so razočarali sedemstičglavo množico, ki pa je bila vseeno navdušena nad zmago domačih.

Obe vodilni ekipi — Admira in Austria — sta se na Dunaju ločili brez gola. Na lestvici

vodi s točko prednosti in tekmo manj dunajska Austria pred Admro, Rapidom, Sportklubom in LASK. Celovška enajstotica trenutno zavzema enajsto mesto s 15 točkami. Prav toliko jih je nabral Simmering, medtem ko nosita rdečo luč dunajski Wacker in salzburska Austria.

Evropska turneja Brazilije:
PRVA ZMAGA SVETOVNEGA PRVAKA

Po katastrofalnem porazu v Bruslju, kjer so Belgijci kar s 5:1 »naklestili« slovitiga svetovnega prvaka, so se deprimirani Brazilci odpravili v Pariz in tam po vsej sili hoteli doseči prvo zmago na ponesrečenem gostovanju po Evropi. Tekma sama je bila zanimiva in je potekala v premoči Francozov, ki so obilno zaposlili fantastično razpoloženega vratarja Gilmarja in premalo pazili na odličnega Peleja. Mladi igralec je trikrat izrabil nepazljivost nasprotnih obrambe in dosegel sloviti hat-trick. Gilmar je moral dvakrat premagan pobrati žogo iz svoje mreže. Brazilci so slavili srečno zmago v razmerju 3:2 — prvo zmago v okviru gostovanja po stari celini.

Senzacija v Pratu:
AVSTRIJA — ČEŠKOSLOVAŠKA 3:1

S prav senzacionalnim podvigom, kateremu je največ botrovala prav fantastična igra srednjega napadalca Nemeca, ki je sam dosegel vse tri gole, je avstrijska reprezentanca, sestavljena iz samih dunajskih nogometašev, zanesljivo premagala slovitega nasprotnika in navdušila 76.000-glavo množico, ki je videla gole, kakršnih že leta ni bilo več na Dunaju.

Sezonska zaposlitev

Pomivalko — proti najboljši plači — sprejememo takoj. Hotel Bundschuh, Velden am Wörthersee, Kärnten, Austria

Ta teden vam priporočamo:

Za materinski dan

- F. S. Finžgar: **POD SVOBODNIM SONCEM**, povest davnih dedov, 464 str. pl. 72 šil.
- L. N. Tolstoj: **ANA KARENINA**, eden najlepših romanov vseh časov, dve knjigi skupaj 840 str. pl. 140 šil.
- Ana Wambrecht-Samer: **DANES GROFJE CELJSKI IN NIKDAR VEČ**, v središču romana ljubezen med Friderikom in Veroniko Deseniško, 608 str. ppl. 78 šil.
- M. Andersen-Nexö: **SIROTA STINA**, roman v dveh knjigah, skupno 696 str. pl. 78 šil.
- Jarmila Glazarova: **ADVENT**, zgodba revne in nesrečne žene, 288 str. ppl. 38 šil.
- Anatole France: **RDEČA LILIJA**, roman velike ljubezni, 248 str. pl. 58 šil.
- Joseph Bedier: **ROMAN O TRISTANU IN IZOLDI**, dvorski roman iz XII. stoletja, 228 str. polusnje 64 šil.
- Nada Gaborovič: **JESEN BREZ POLETJA**, usoda slovenskih izgnancev med zadnjo vojno, 584 str. ppl. 123 šil.
- Luise Rinser: **SREDI ŽIVLJENJA**, ljubezenska zgodba, 300 str. ppl. 34 šil.
- Renata Vigano: **NEŽA GRE V SMRT**, preprosta kmetica v odporniškem gibanju, 232 str. ppl. 35 šil.
- Halldor Laxness: **SALKA VALKA**, roman preprostega kmečkega dekleta, 452 str. pl. 65 šil.
- Nada Matičič: **GOZD JE ONKRAJ HRIBA**, romantična ljubezenska zgodba, 188 str. kart. 45 šil.
- Guy de Maupassant: **MOČNA KAKOR SMRT**, visoka pesem ljubezni, 192 str. pl. 52 šil.
- Jože Kranjc: **MOJ OTROK IN JAZ**, črtice, polne humanizma, 160 str. pl. 32 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Za gospodinjstvo — 13.00 Pestro mešano — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 16.55 Kulturne vesti — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 4. 5.: 8.05 Naš hišni vrh — 8.15 Orkestrski koncert — 11.40 Od plošče do plošče — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 „Mali brat“, roman — 16.00 Iz vseh dolin zveni... — 17.00 Popoldanski koncert — 19.20 Mešano za vas — 20.15 Orkestrski koncert.

Nedelja, 5. 5.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Orkestrski koncert — 11.00 Dunajski zajtrk v zelenem — 13.00 Operni koncert — 13.45 Koroška lovka ura — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob pelih — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.45 Godba na pihala — 20.10 Kdo je storilec? Kriminalna igra — 21.18 Na lepi modri Donavi.

Ponedeljek, 6. 5.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Koroški knjižni katiček — 16.00 Glasba zate — 17.00 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladina in film — 19.00 Dober večer dragi poslušalci — 20.15 In kaj mislite vi? Vsakodnevni problemi — 20.30 Staraavstrijska slikanica — 21.15 Koroška domovinska kronika.

Torek, 7. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Majhen jutranji koncert — 14.45 Ljudstvo in domovina — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 17.00 Koncert pri kavi — 18.25 Če mene vprašate... — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 19.15 XY ve vse — 20.15 „Tragična usoda“, komedija.

Sreda, 8. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Glasba za mladino — 15.45 Predstavljamo vam: Heinz Zechmann — 16.00 Glasba zate — 17.00 Popoldanski koncert — 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Wagnerjeva opera „Tannhäuser“ — 21.30 Orkester Emil Stern.

Četrtek, 9. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Glasba za godala — 14.45 Pesmi Franza Schuberta — 15.15 Posebej za vas — 15.45 Godba na pihala — 16.00 Glasba zate — 17.00 Popoldanski koncert — 18.05 Kmečka oddaja — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 „Tiha pola — Vojvodski kmet“ — 21.00 Za filateliste.

Petek, 10. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Glasba zate — 17.10 Koncert pri kavi — 18.00 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Štirje proti štirim — 21.00 Glasbene šarade.

II. PROGRAM

Sobota, 4. 5.: 8.20 Veselo igranje — 9.45 Zabavni zvoki — 11.00 Pisana kmečka skrinja — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 14.00 Glasba ne pozna meja — 14.30 Godba na pihala — 16.00 Za delovna ženo — 16.30 Pozdravi iz St. Gilgena — 17.10 Iz parlamenta — 18.00 Vseh devet — 19.10 Oddaja vicekancelerja — 19.35 Avtomobilisti doma — 20.00 Avstrijska Hilarada — 21.00 Strauss vam igra.

Nedelja, 5. 5.: 7.05 Avstrijske vojaške koračnice — 8.15 Kaj je novega — 10.15 Vsake vrste glasba — 11.15 Velika simfonija — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Moderna zabavna glasba — 15.00 Ljudstvo in domovina — 16.30 Melodije in ritmi — 18.00 Majhen zabavni koncert — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodije za nedeljski večer.

Ponedeljek, 6. 5.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.25 Sodobni avstrijski komponisti — 15.30 Zaljubljene gosli — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke se vrstijo — 19.30 Koncert slovaške filharmonije — 21.20 Komorna glasba.

Torek, 7. 5.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Godba na pihala — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Znanj orkestri — 15.30 Majhen glasbeno darilo — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 18.00 Od plošče do plošče — 19.30 Sreča trinajstega — 20.00 Simfonični koncert — 21.00 Sanjali, vedno samo sanjali.

Sreda, 8. 5.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 11.00 Ljudska glasba — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 16.00 Koncertna ura — 17.40 Hišni zdravnik — 18.00 Od plošče do plošče — 19.30 Halal Tenagerji! — 20.15 Franz Interhalzinger igra na violino — 21.00 Priložnostni kup.

Četrtek, 9. 5.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Majhen komorni koncert — 14.15 Znanj orkestri — 15.30 Glasba na tekočem traku — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Od popevke do popevke — 19.30 Glasbeni filmski uspehi od včeraj in danes — 21.00 V imenu postave.

Petek, 10. 5.: 8.10 Da, to je moja melodija — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.30 Glasba Nica Dastala — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Popevke se vrstijo — 19.30 „Senčne igre“, slušna igra — 21.00 Mi in gore — 21.25 Trejta znamenje.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 4. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 18.25 Florijanovanje v Selah.

Nedelja, 5. 5.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 6. 5.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Za našo vas. 10 minut za športnike — 18.00 Za našo male poslušalce.

Torek, 7. 5.: 14.15 Poročila, objave. Z zaključne prireditve šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu.

Sreda, 8. 5.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 9. 5.: 14.15 Poročila, objave. Z glasom kot zvonko srebrno...

Petek, 10. 5.: 14.15 Poročila, objave. Od pelka do pelka po naših krajih in pri naših ljudeh. Harmonika, kitara in bas... Hišna imena v okoliših nekdanje humperške graščine na Koroškem.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvence 96,5 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz

Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 8.25 Zabavni kaleidoskop — 10.15 Od tod in onod — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Melodije ob 12.25 — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 4. 5.: 8.35 Pri naših skladateljih najmlajšega rodu — 9.25 V tričetrtinskem taktu — 9.40 Naša parizanska pesem — 12.15 Ljubljanski vokalni oktet — 12.30 Glasba iz starih časov — 13.30 Veselo sobotno popoldne — 14.35 Voščila — 15.15 V plesnem ritmu — 17.50 Kitara in ritmu — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.45 Naši popotniki na tujem — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Za konec tedna — ples.

Nedelja, 5. 5.: 8.00 Mladinska radijska igra — 8.50 Slanko Prek igra na lutnjo — 9.05 Za nedeljsko razvedrilo — 10.00 Še pomnite, lovariši... — 10.30 Matineja narodno-zabavne glasbe — 11.50 Vesela godala — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Voščila — 15.15 Trikrat pet — 16.00 Humoreska tedna — 16.20 Orglice s popevkami in prijetnimi melodijami — 17.05 Zabavna glasba na šestih strunah — 18.30 Šport — 20.00 Izberite svojo melodijo.

Ponedeljek, 6. 5.: 8.30 Glasba ob delu — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Poslušajmo „Dobre znance“ — 12.15 Dalmatinske narodne pesmi — 12.30 Veliki zabavni orkester v plesnem ritmu — 14.05 Nastopi Maria del Monaca — 14.35 Voščila — 15.15 Vedre melodije — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Obdobja slovenskega samospesa — 17.45 Plesni orkester Larry Elgart — 18.30 Ob zvokih havajske kitare — 20.00 Skupni program JRT: Studio Beograd.

Torek, 7. 5.: 8.05 Obisk v operni hiši — 8.40 Harla in orglice v ritmu — 9.25 V petinidesetih minutah okoli sveta — 12.15 Poje Planinski oktet — 12.30 Zabavna glasba na tekočem traku — 14.35 Oblike in razpoloženja — 15.30 V torko nasvidenje — 17.05 Koncert po željah — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Narodi v svojih pesmih — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Ob zvokih orkestra Ray Martin — 20.15 Radijska igra.

Sreda, 8. 5.: 8.05 Jutranji divertimento — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Vaši ljubljenci poje — 10.45 Cilevek in zdravje — 12.15 Slovenske narodne ob spremljavi harmonike — 13.30 Od valčka do cha-cha-cha — 15.15 Plesni orkester Max Greger — 15.35 Tako igra Kvartet Loewenguth — 17.05 Srečanje s pianistom Svjetoslavom Richterjem — 18.10 Orkester Frank Pourcel — 18.25 S pesmijo po Jugoslaviji — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Skupni program JRT: Studio Zagreb.

Četrtek, 9. 5.: 8.05 Jugoslovanski zbori in samospeli — 8.35 Ob glasbenem avtomatu — 9.25 Iz jugoslovanskih oper — 12.15 Slovenske narodne pesmi poje Edvard Šršen — 12.30 Plošča za ploščo — 14.05 Kvintet Jože Kampič in ansambel Mojmir Sepe — 14.35 Voščila — 15.15 Operni napevi — 15.30 Turistična oddaja — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Pozdrav svobodni ljubljani — 18.45 Kulturna kronika — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 10. 5.: 8.05 S poti po domovini — 8.40 Popevke ulice — 9.45 Pozdrav izpod Romanije — 12.15 Na orglice igra Andrej Blumauer — 12.30 Pesmi Maksa Ungerja — 12.45 Ciganske melodije z orkestrom Toki Horvath — 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 14.05 Pajta z nami... — 15.15 Napotki za turiste — 15.20 Zabavni kaleidoskop — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldne pri dunajskih klasikih — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Od Triglava do Ohrida — 18.45 Iz naših kolektivov — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.00 Kitaristi Al Caiola z zabavnim orkestrom — 21.15 Oddeja o morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

Sobota, 4. 5.: 16.00 Streha — 16.30 Šport — 18.30 Kaj vidimo novega? — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 Gledališki prenos — 22.15 Poročila.

Nedelja, 5. 5.: 17.00 Za otroke od 11 let: Fury, zgodba konja — 17.30 Svet mladine — 18.00 Za družino — 19.00 Sedem dni časovnih dogajanj — 19.20 Zanimalo vas bo — 19.30 Revolucija v črnem — 20.00 Poročila — 20.15 „Ljubo sorodstvo“, veseloigra.

Ponedeljek, 6. 5.: 19.00 Šport — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 Kriminalni film — 22.15 Prenos iz Londona: svetovno prvenstvo v družabnem plesu.

Torek, 7. 5.: 19.00 Leteča policija ISAR 12 — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 19.45 Samo z menoj: Kristiane Hörbiger — 19.55 Čas v sliki — 20.05 Kratki film — 20.20 Enaindvajset — 21.05 Ob Bodenskem jezeru.

Sreda, 8. 5.: 17.00 Za otroke od 5 let — 17.30 Za otroke — 17.55 Za otroke od 11 let — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Zabeleženo za vas — 20.15 Variete — Variete.

Četrtek, 9. 5.: 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 Absurdna meja, film — 21.15 Beggars Opera — 22.15 Poročila.

Petek, 10. 5.: 19.00 Televizijska kuhinja — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Kratki film — 20.15 Igra v jutranjem svitu, film — 21.50 Kje vas žuli čevlji.

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Poločnik. Tiska založniška in tiskarska družba s o. j. Drava, Celovec - Borovlje. Dopolnjen naj se poljiže na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.